

המכון הישראלי
לדמוקרטיה

**סקר מצבם התעסוקתי והפיננסי של העובדים
בחלוף שנתיים ושלושה חודשים
מפרוץ מלחמת חרבות ברזל**

דפנה אבירם-ניצן | עידו קטושבסקי

פברואר 2026

תוכן העניינים

3.....	הקדמה
3.....	עיקרי הממצאים
7.....	על הסקר והמדגם
8.....	ממצאי הסקר
8.....	מצבם התעסוקתי של שכירים ועצמאים שהיו מועסקים טרום-המלחמה
20.....	הכנסות משק בית
25.....	הערכות צופות פני עתיד של משקי הבית – שלושה חודשים קדימה
28.....	נזילות כספית של משקי הבית
31.....	משיכת יתר של משקי הבית
35.....	תשלומים לדיור
38.....	סיכום

הקדמה

סקר זה הוא הרביעי בסדרת סקרים שנעשו מפרוץ המלחמה ב-7 באוקטובר 2023. מטרת הסקרים היא לבחון את מצבם התעסוקתי והפיננסי של מי שעבדו עד פרוץ המלחמה, להבין כמה מהם נשארו מועסקים, מה קרה להכנסתם, ומהו מצבם הפיננסי של משקי הבית שלהם. בסקר זה חזרנו על אותן השאלות ששאלנו בסקרים הקודמים, שנערכו בינואר 2024, בינואר 2025 ובאפריל 2025, במטרה לבחון את השינוי שחל מאז. הסקר הקיף חמישה נושאים הקשורים להשפעות המלחמה על המצב הפיננסי של השכירים והעצמאים: (א) היקף העבודה; (ב) הכנסות פרט ומשק בית; (ג) נזילות; (ד) הלואות ומשיכת יתר; (ה) תשלומים לדיור. בניתוח המוצג בדוח זה ההשוואה נעשתה ביחס לסקרי ינואר 2024 וינואר 2025 בלבד, שכן הסקר החדש נערך בינואר 2026 ומאפשר בחינה עקבית של השינויים לאורך זמן, ומתוך השוואה בין נקודות זמן מקבילות בשנים עוקבות המאפשרת לנכות השפעות עונתיות.

עיקרי הממצאים

מסקר זה, שנערך בין דצמבר 2025 לינואר 2026, עולה כי אף שחלפו שנתיים ושלושה חודשים מאירועי ה-7 באוקטובר 2023, שיעור גבוה מאוד מהאוכלוסייה עדיין מעיד כי המלחמה פגעה במצבם הכלכלי. במיוחד, נמצא כי כמעט רבע מהשכירים וכמחצית מהעצמאים מדווחים על פגיעה בהכנסתם. כמו כן, נמצא שההכנסה והיקף המשרה של האוכלוסייה הערבית נפגעו באופן חמור יותר בהשוואה לאוכלוסייה היהודית, ומצבם אף החמיר בהשוואה לסקרים קודמים. כנוסף על כך, עולה כי משיבים שהשתכרו שכר הנמוך מהשכר הממוצע במשק דיווחו על פגיעה בשכרם ובהיקף עבודתם בשיעורים גבוהים בהרבה לעומת מי שמשתכר מעל השכר הממוצע. לבסוף נמצא כי משיבים בגילים 20–24 דיווחו על שיעור הפגיעה הגבוהים ביותר בהשוואה לשאר הגילאים.

גם בסקר הנוכחי העצמאים בולטים כאחת הקבוצות שנפגעו בצורה החמורה ביותר. שיעור גבוה מאוד של עצמאים מדווחים על ירידה בהכנסות ובהיקף הפעילות, וכן על קושי בנזילות ובתשלומים שוטפים. העובדה שבחלוף יותר משנתיים מאירועי ה-7 באוקטובר עדיין כמחצית מהעצמאים מדווחים על פגיעה בפעילות העסקית ובנזילות מדגישה כי מדובר בפגיעה עמוקה ומתמשכת, שחלק ניכר מהעצמאים מתקשים להתאושש ממנה גם בחלוף זמן רב.

בקרב האוכלוסייה היהודית העובדת לא חלו שינויים משמעותיים ברוב המדדים הכלכליים בהשוואה לסקרים שנערכו בינואר 2024 ובינואר 2025, ואף נרשם שיפור מזערי במצבם הפיננסי. שיפור זה מתבטא בירידה מתונה בשיעור המדווחים על פגיעה בהיקף המשרה, בהכנסת משק הבית ובמצוקת נזילות כספית. עם זאת, בחלוף למעלה משנתיים מאירועי ה-7 באוקטובר, עדיין למעלה מרבע מהיהודים מדווחים על פגיעה בהכנסת משק הבית. לכן, השיפור שנרשם בסקר זה, שהוא מצומצם בהיקפו, אינו מעיד על שינוי משמעותי ביחס למצב בינואר 2025, אלא בעיקר על התייצבות חומרת המצב.

בניגוד לאוכלוסייה היהודית, בסקר הנוכחי ניכרת החמרה במצב הכלכלי של האוכלוסייה הערבית ביחס לסקרים הקודמים. שיעורים גבוהים יותר של ערבים מדווחים על ירידה בהיקף העבודה, בהכנסה האישית ובהכנסת משק הבית, וכן על קושי בעמידה בתשלומים לדיור. כלומר, בהשוואה לסקרים הקודמים חלה עלייה בשיעור המדווחים על פגיעה במדדים המרכזיים של מצבם הכלכלי. החמרה זו בולטת במיוחד על רקע היציבות היחסית שנרשמה במקביל בקרב האוכלוסייה היהודית, ומחדדת את רמת הפגיעות הגבוהה של משקי הבית הערביים. בהקשר זה יש לציין כי חלק משמעותי מהאוכלוסייה הערבית מועסק בענפים שנפגעו במיוחד בעקבות המלחמה, ובראשם ענפי הבנייה והחקלאות.

כמו כן, נמצא קשר הפוך בין רמת ההכנסה ערב המלחמה לבין עוצמת הפגיעה הכלכלית: ככל שרמת ההכנסה הייתה נמוכה יותר, כך עלו שיעורי הדיווח על ירידה בהכנסות, על צמצום בהיקף המשרה ועל מחסור בנזילות כספית. ממצא זה

מצביע על כך שהפגיעה הכלכלית שנגרמה בעקבות מלחמת 7 באוקטובר נותרה חמורה במיוחד בקרב משקי בית בעלי הכנסה נמוכה.

בדומה לסקרים הקודמים, גם בסקר הנוכחי נמצאה פגיעה משמעותית במיוחד בקבוצת הגיל הצעירה ביותר (20–24), המתבטאת בשיעור גבוה של מדווחים כי היקף התעסוקה שלהם ושכרם ירד. מדובר בגילים שבהם חלק לא מבוטל מהאוכלוסייה היהודית מצוי עדיין בשירות סדיר או גויס למילואים, ולכן סביר להניח כי חלק ניכר מהשכירים בגילים אלו מועסקים במשרות זמניות, כגון חיילים משוחררים או סטודנטים, או משתייכים לאוכלוסייה הערבית. כמו כן, מקצועות התיירות, הבילוי והפנאי, שנפגעו מהמלחמה באופן משמעותי, מאופיינים בריכוז גבוה יחסית של צעירים מקבוצת גיל זו, נתון התורם להסבר עוצמת הפגיעה.

ממצאים אלו הם קריאה למקבלי ההחלטות לפעול ליצירתם ולחיזוקם של מנגנוני תמיכה כלכליים רלוונטיים, המכוונים במיוחד לקבוצות שנפגעו פגיעה קשה יותר מהמלחמה. במיוחד, נדרשת התייחסות לאוכלוסייה הערבית, לצעירים ולמשקי בית בעלי הכנסה הנמוכה מהשכר הממוצע. ממצאי הסקר מדגישים את הצורך במדיניות ממוקדת ומתמשכת שתסייע לייצוב מצבם הכלכלי של משקי בית שנפגעו מהתמשכות המלחמה ותמנע העמקה נוספת של הפערים הכלכליים הקיימים.

להלן ריכוז הממצאים:

מעמד בעבודה

- מרבית השכירים שעבדו טרם מלחמת 7 באוקטובר (91%) נותרו שכירים במועד הסקר (ינואר 2026), אחוז גבוהה (5%) מדווחים (שפוטרו או הוצאו לחל"ת, כ-3% שינו את מעמדם משכירים לעצמאים וכ-2% במילואים.
- מרבית העצמאים (87%) נותרו עצמאים, אולם אחוז לא מבוטל, כ-9%, שינו את מעמדם לשכירים. כ-3% דיווחו כי העסק שלהם נסגר, שיעור דומה לזה שדווח בסקרים הקודמים (אז עמד שיעור זה על 2%).

פגיעה בהיקף המשרה או בפעילות העסקית

- כ-17% מהשכירים מדווחים כי היקף משרתם ירד, בשיעור ממוצע של 46% בהשוואה למצב טרם המלחמה.
- שיעור הצעירים (20–24) השכירים שדיווחו על ירידה בהיקף משרתם הוא הגבוה ביותר ועומד על 37%, מעט נמוך לעומת 40% בסקר ינואר 2025. כמו כן, נמצא כי שיעור הצעירים שדיווחו על ירידה בהיקף משרתם בקרב יהודים, נמוך יחסית ועומד על 22% בלבד, לעומת 69% בקרב צעירים ערבים.
- 38% מהעובדים ששכרם היה נמוך משכר המינימום לפני תחילת המלחמה דיווחו כי היקף העבודה שלהם פחת, לעומת 13% בלבד בקבוצה שמרוויחה מעל 28,000 ₪ (פי 2 מהשכר הממוצע).
- נרשם גידול בשיעור הערבים המדווחים על ירידה בהיקף משרתם, מ-37% בסקר ינואר 2025, ל-46% בסקר הנוכחי (ינואר 2026), לעומת ירידה בשיעור זה בקרב האוכלוסייה היהודית.
- בולטת במיוחד הפגיעה החמורה בשכירים הערבים: 46% מהם חוו ירידה בהיקף המשרה, בשיעור ממוצע של 54%. ממצאים אלו משקפים החמרה ברורה בהשוואה לסקר ינואר 2025, שבו 37% דיווחו על ירידה בהיקף המשרה, בשיעור ממוצע של 51%.
- כמחצית מהעצמאים (49%) חוו ירידה בהיקף פעילותם העסקית, לעומת 17% בלבד בקרב השכירים שדיווחו על ירידה בהיקף המשרה שלהם.
- שיעור הירידה הממוצעת בפעילות העסקית של העצמאים עומד על 48% לעומת טרום המלחמה, דומה לשיעור הירידה הממוצעת בהיקף המשרה של השכירים שדיווחו שחלה ירידה בהיקף משרתם, העומד על 46%.

- מנגד, נרשמה גם עלייה בשיעור העצמאים שהיקף פעילותם העסקית עלה: מ-4% בינואר 2024 ל-8% בינואר 2025, ועד-12% בינואר 2026.

פגיעה בשכר או בהכנסה מהעסק

- אחוז גבוה מהעובדים לא הצליחו להתאושש כלכלית: אף שחלפו למעלה משנתיים, 27% מהמשיבים עדיין מדווחים כי השכר או ההכנסה מהעסק נותרו נמוכים יותר בהשוואה לתקופת טרום-המלחמה, ועוד כ-2% דיווחו כי אין להם הכנסה כלל, שיעור זהה לממצאי סקר ינואר 2025.
- יותר ממצית מהעצמאים (53%) מדווחים כי טרם חזרו לרמת ההכנסה שהייתה לפני המלחמה: שיעור העצמאים שדיווחו כי אין להם כלל הכנסה מהעסק (7%) גבוה משמעותית מהשיעור המדווח בקרב השכירים (1%). נוסף על כך, שיעור העצמאים המדווחים כי הכנסתם מהעסק נמוכה בהשוואה למצב שלפני המלחמה (46%) גבוה פי 2 משיעור השכירים המדווחים כי שכרם נפגע בהשוואה למצבם טרום המלחמה (23%).
- שיעור המדווחים כי הכנסה שלהם נפגעה כתוצאה מהמלחמה נשאר דומים לדיווחים בסקר ינואר 2025, שבו 52% מהעצמאים ו-25% מהשכירים דיווחו על פגיעה בהכנסתם מעלה חשש כי מדובר במצב סטטי חדש, שבו אוכלוסיית הנפגעים מהמלחמה נותרו מאחור ואינם מצליחים להתאושש.
- גם שיעור הירידה הממוצע בהכנסה האישית מהעסק חדה יותר בקרב העצמאים (41%) בהשוואה לירידה בשכר שספגו השכירים שדיווחו על ירידה (33%).
- שיעור גבוה יחסית בקרב משתכרי השכר הנמוך דיווחו על פגיעה בהכנסתם: 41% מהמשיבים שההכנסה שלהם הייתה נמוכה משכר המינימום לפני פרוץ המלחמה דיווחו על ירידה בהכנסתם או דיווחו כי אין להם הכנסה כלל, 31% דיווחו כך בקרב מי שהכנסתם עמדה בין שכר המינימום לשכר הממוצע. לעומת 18% עד 26% ממי שמשתכרים מעל השכר הממוצע.
- הפגיעה בשכר או בהכנסה מעסק בקרב המשיבים הערבים בולטת לרעה: למעלה משנתיים מתום המלחמה ועדיין 54% מהערבים מדווחים כי אין להם הכנסה או שהיא נמוכה בהשוואה למצב לפני המלחמה, לעומת 23% בקרב היהודים לא-חרדים ו-18% מהחרדים.
- שיעור המדווחים כי אין להם בכלל הכנסה, או שהיא נותרה נמוכה ביחס למצב טרום המלחמה, בולט במיוחד בענפים שפעילותם נפגעה במידה רבה בעקבות המלחמה, ובראשם ענפי הבנייה והחקלאות (54%) וענפי הבילוי, התיירות, התרבות והפנאי (47%). שיעורים אלו אף גבוהים מהשיעורים שנרשמו בסקר ינואר 2025 (43% ו-31%, בהתאמה).

פגיעה בהכנסות משק הבית

- למעלה משנתיים מפרוץ המלחמה, ועדיין 33% מדווחים כי הכנסות משק הבית שלהם כיום עדיין נמוכות בהשוואה למצב טרום המלחמה.
- כמחצית מהעצמאים (49%) דיווחו כי הכנסת משק הבית שלהם נותרה גם היום נמוכה בהשוואה למצב לפני המלחמה, לעומת כ-30% מהשכירים שדיווחו כך.
- למעלה ממצית (56%) מהערבים דיווחו שהכנסת משק הבית שלהם נותרה גם היום נמוכה בהשוואה למצב טרום המלחמה, לעומת כ-28% בקרב היהודים. שיעור דומה לשיעור שדווח בקרב האוכלוסייה הערבית בינואר 2025 (55%) וגבהה בהשוואה לדיווח של ינואר 2024 (51%).
- אחוז בולט (45%) מהמשתכרים עד לרמת שכר מינימום דיווחו כי הכנסת משק הבית שלהם פחתה, ורק 11% מהם דיווחו על גידול בהכנסה.

- אופטימיות זהירה: במבט קדימה לשלושה חודשים הקרובים, שיעור הסבורים שמצבם הכלכלי יחזור לקדמותו או אף ישתפר לעומת התקופה שלפני המלחמה עומד כיום על 69%, לעומת כ-51% בסקר ינואר 2025, ו-52% בסקר ינואר 2024.

מצב נזילות כספית במשקי הבית

- כשנתיים ושלושה חודשים מפרוץ המלחמה כרבע מהמשיבים מדווחים שאין להם כלל כסף נזיל, ו-8% מעריכים שהכסף יספיק לפחות מחודש.
- כמחצית מהמשיבים מעריכים שהכסף הנזיל של משק הבית שלהם יספיק להם יותר מחודש.
- שיעור גבוה במיוחד בקרב החרדים (33%) והערבים (38%) דיווחו כי אין למשק הבית שלהם כלל כסף נזיל. נתונים אלה מעידים על בעיית נזילות במגזרים אלו.
- 41% מהמשתכרים עד רמת שכר המינימום מדווחים כי אין ברשותם כלל כסף נזיל, וכ-15% נוספים ציינו כי ברשותם כסף נזיל המספיק לפחות מחודש. 18% לא ידעו להשיב.
- כ-31% מסך המשיבים מדווחים כי חשבון הבנק שלהם נמצא במשיכת יתר (אוברדרפט), או שהם העמיקו אותה בעקבות המלחמה. שיעורם בולט בקרב הערבים, 55%, לעומת 25% מהיהודים.

קושי בעמידה בתשלומים על דיוך

- מרבית המשיבים (75%) לא דיווחו על קושי לעמוד בתשלומי הדיוך (משכנתה או שכר דירה).
- מנגד כרבע מהמשיבים מדווחים כי מאז המלחמה הם מתקשים לעמוד בתשלומי הדיוך. מעט נמוך מהסקר ינואר 2025, אז עמד שיעור זה על 27%.
- המצב חמור במיוחד בקרב החברה הערבית – 61% מהם מדווחים על קושי בעמידה בתשלומי הדיוך, לעומת 28% מהחרדים ו-21% מהיהודים הלא-חרדים. מעט גבוה יותר משיעור המדווחים כך בסקר ינואר 2025 – 57%.
- שיעור המשיבים שביקשו הקלה בתשלומים אך לא קיבלו אותה עלה מ-28% בינואר 2024 ל-33% בסקר ינואר 2025 ול-38% בינואר 2026.

אנו מקווים כי ממצאי סקר זה, שנערך במסגרת מעקב מתמשך אחר השלכותיה הכלכליות של מלחמת 7 באוקטובר על מצבה התעסוקתי והכלכלי של האוכלוסייה העובדת, יסייעו למקבלי החלטות בעיצוב ובהכוונה של הסיוע הכלכלי, כדי שיגיע לאוכלוסיות שנפגעו קשה יותר.

על הסקר והמדגם

הסקר נערך בקרב מדגם מייצג של אוכלוסיית העובדים בישראל (שכירים ועצמאים),¹ שהיו בתעסוקה עד 6 באוקטובר 2023, ערב פרוץ המלחמה. בסך הכול השיבו לסקר 1,193, ומהם 1,007 משיבים שהיו שכירים טרם המלחמה ו-186 משיבים שהיו עצמאים טרם המלחמה. טעות הדגימה המרבית למדגם זה היא $\pm 2.84\%$ ברווח סמך של 95%.

גיבוש השאלון וניתוח הסקר נעשו בידי צוות חוקרי המרכז לממשל וכלכלה במכון הישראלי לדמוקרטיה, בליווי של מרכז ויטרבי לחקר דעת קהל ומדיניות. איסוף הנתונים לסקר נערך בידי חברת **סי.איי מידע שיווקי**, האיסוף נעשה בימים 14.1.2026–22.12.2025, כשנתיים ושלושה חודשים מפרוץ המלחמה. רואיינו באינטרנט ובטלפון 957 איש ואישה בשפה העברית ו-236 בשפה הערבית.

¹ עצמאים בסקר הם מי שעבדו לפני המלחמה ולא הצהירו בסקר הנוכחי כי סגרו את העסק או יצאו למילואים, ושכירים בסקר הם מי שעבדו לפני המלחמה ולא הצהירו בסקר הנוכחי כי יצאו למילואים או לחל"ת, פוטרו או התפטרו.

ממצאי הסקר

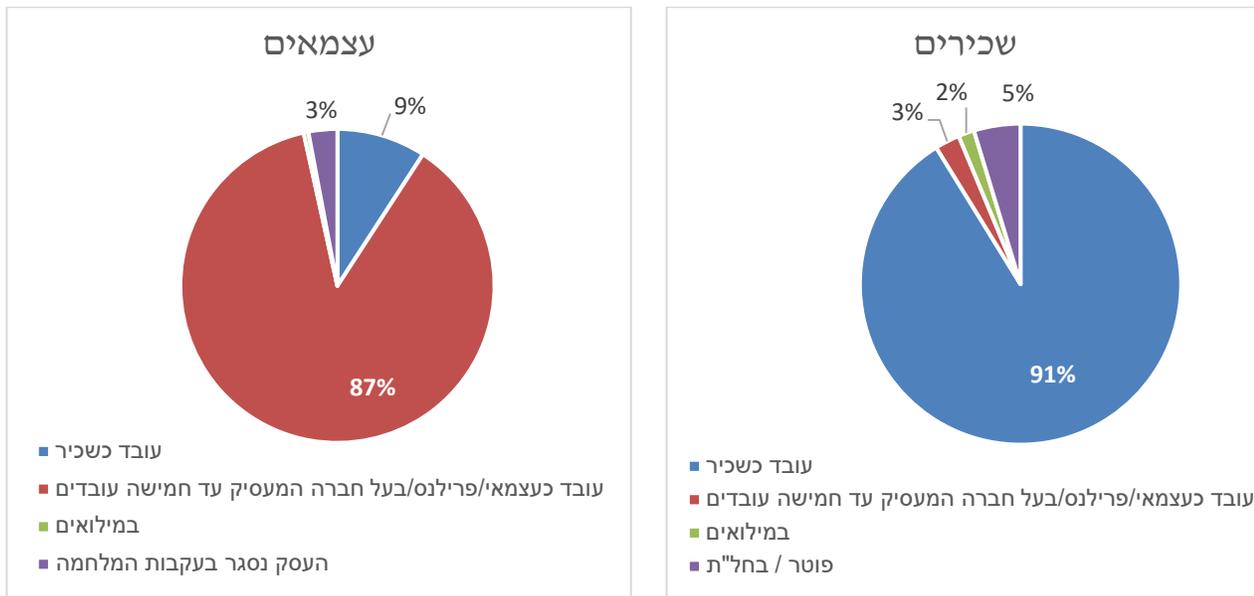
1. מצבם התעסוקתי של שכירים ועצמאים שהיו מועסקים טרום-המלחמה

מרבית השכירים (כ-91%) שעבדו לפני פרוץ מלחמת ממשיכים לעבוד כשכירים גם כיום, נכון למועד הסקר, דהיינו ינואר 2026. כ-5% מהם פוטרו או הוצאו לחל"ת, שיעור זהה לזה שדווח בסקר ינואר 2025, ממצא המעיד על פגיעה מתמשכת באוכלוסיית השכירים. בהתחשב בכך שמספר העובדים השכירים בישראל עומד על כ-3.5 מיליון עובדים, 175 אלף עובדים איבדו את עבודתם בעקבות המלחמה.² נוסף על כך, כ-2% מצויים בשירות מילואים וכ-3% שינו את מעמדם משכירים לעצמאים (תרשים 1).

תמונת מצב דומה עולה גם ביחס לעצמאים. מרבית העצמאים שעבדו טרום המלחמה (87%) ממשיכים לפעול כעצמאים גם כיום. כ-9% מהם שינו את מעמדם לשכירים, שיעור נמוך מעט מזה שדווח בסקר ינואר 2025 (11%), ואילו כ-3% דיווחו כי העסק שבבעלותם נסגר בעקבות המלחמה, שיעור גבוה מזה שנרשם בינואר 2025 (1%). ממצאים אלו מצביעים על כך שמעמדם התעסוקתי של רוב המשיבים נותר יציב ביחס לסקר ינואר 2025 (תרשים 1).

חשוב להדגיש כי לא נמצאו פערים משמעותיים בבחינת המצב התעסוקתי לפי מגזרים. שיעור הערבים שדיווחו כי פוטרו מעבודתם (5%) דומה לשיעור שנרשם בקרב היהודים הלא-חרדים (4%).

תרשים 1. מצבם התעסוקתי הנוכחי של מי שעבדו טרום-המלחמה, שכירים ועצמאים, סקר ינואר 2026

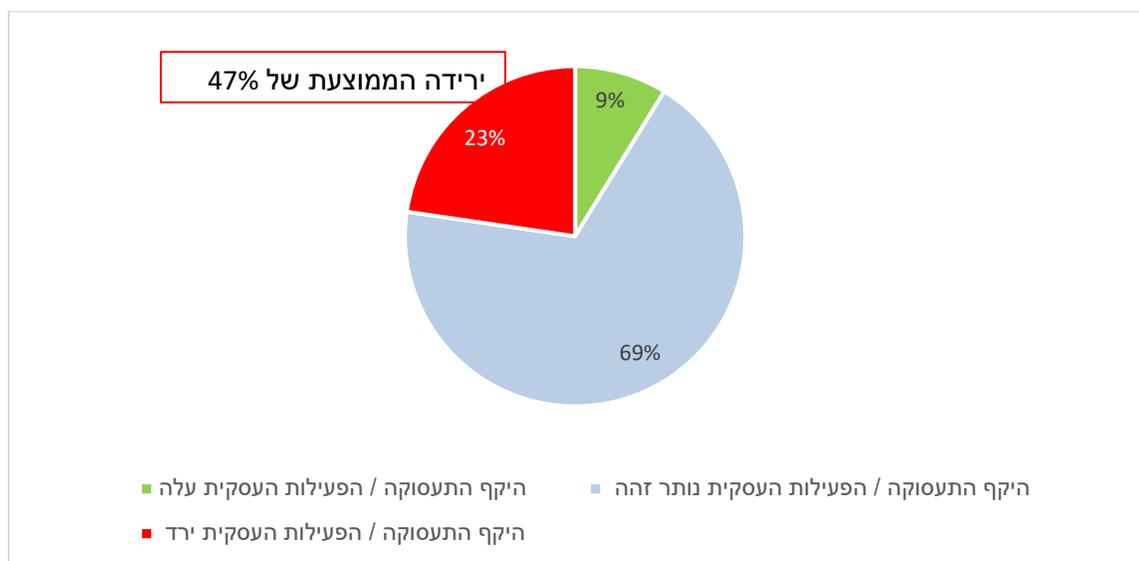

² דוח השכר המלא של הביטוח הלאומי למחצית הראשונה של 2025.

למעלה משנתיים מפרוץ המלחמה, עדיין קרוב לרבע (23%) מהשכירים והעצמאים מדווחים כי היקף עבודתם נמוכה בהשוואה למצב לפני המלחמה. הירידה הממוצעת בהיקף המשרה או בפעילות העסקית חדה ביותר ועומדת על כ-46%, ערך זהה לערך שנמדד בסקר הקודם (ינואר 2025).

כ-69% מן השכירים ומן העצמאים המשיכו לעבוד באותו היקף, ואילו כ-9% מהם דיווחו על עלייה בהיקף העבודה. שיפור קל לעומת המצב שדווח בינואר 2025, אז רק 6% ציינו כי חל גידול בפעילותם לעומת טרום-המלחמה (תרשים 2).

תרשים 2. השפעת המלחמה על היקף המשרה של השכירים ועל היקף הפעילות העסקית של העצמאים טרום-המלחמה

מהסקר עולה כי כעבור למעלה משנתיים מפרוץ המלחמה, העצמאים עדיין מתמודדים עם פגיעה קשה במיוחד בפעילות העסקית: 49% מהם דיווחו על כי פעילותם העסקית נותרה נמוכה בהשוואה למצב טרום המלחמה, לעומת 17% בלבד בקרב השכירים שדיווחו על ירידה בהיקף המשרה שלהם. כמו כן, רק 39% מהעצמאים דיווחו שלא חל שינוי בהיקף פעילותם העסקית בעקבות המלחמה, לעומת 75% מהשכירים שהיקף משרתם לא השתנה בעקבות המלחמה. כמו כן, שיעור הירידה אצל העצמאים בסקר הנוכחי (48%) נמוך מעט מהשיעור שדווח בסקר ינואר 2025 (50%) (תרשים 3).

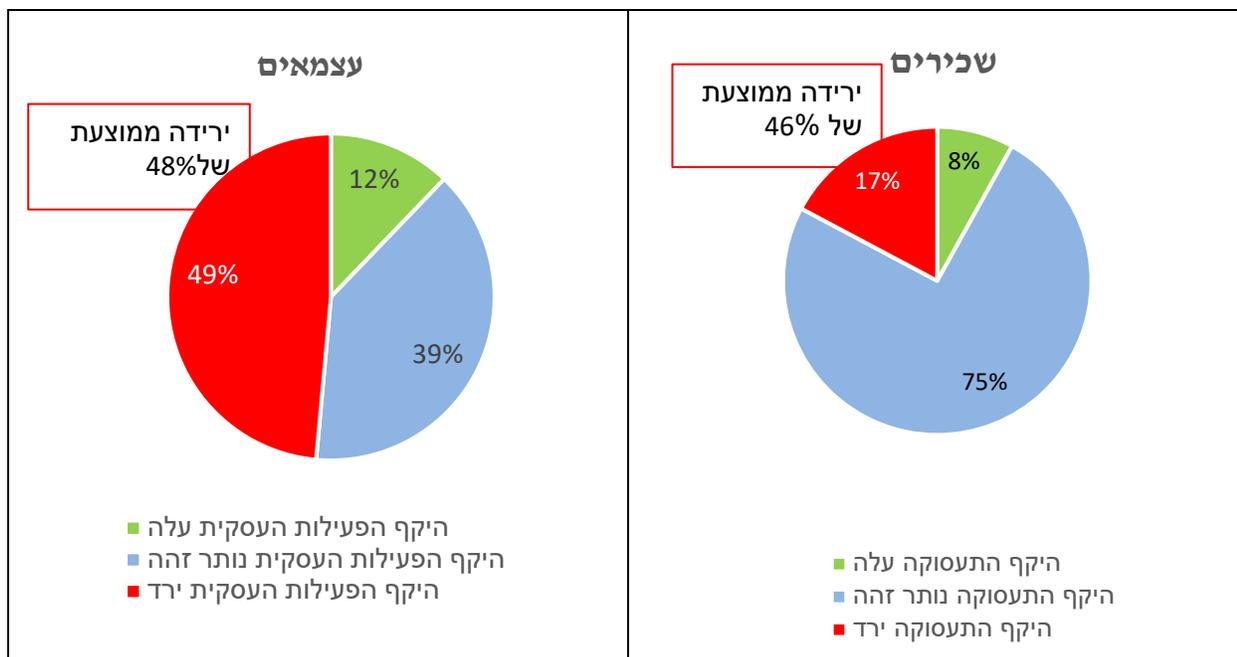
אף שפעילותם העסקית של העצמאים נפגעה בעקבות המלחמה במידה רבה יותר מזו של השכירים, ניתן לזהות מגמת התאוששות. שיעור העצמאים המדווחים כי בעקבות המלחמה חלה ירידה בהיקף הפעילות מצוי במגמת ירידה הדרגתית: מ-68% בסקר ינואר 2024, ל-54% בסקר ינואר 2025 עד ל-49% בסקר הנוכחי. אף שמדובר עדיין בשיעורים גבוהים, נתונים אלו מצביעים על התמתנות מסוימת באחוז הנפגעים והתייצבות על מחצית מהעצמאים (תרשים 4).

חיזוק נוסף למגמה זו ניכר גם בעלייה בשיעור העצמאים המדווחים על גידול בפעילות, שעמד בסקר הנוכחי על 12%, לעומת 8% בלבד בקרב שכירים שדיווחו על עלייה בהיקף המשרה. מגמה זו משקפת עלייה עקבית בשיעור העצמאים המדווחים על גידול בפעילות, מ-4% בסקר ינואר 2024, דרך 8% בסקר ינואר 2025, ו-12% בסקר הנוכחי (תרשים 4).

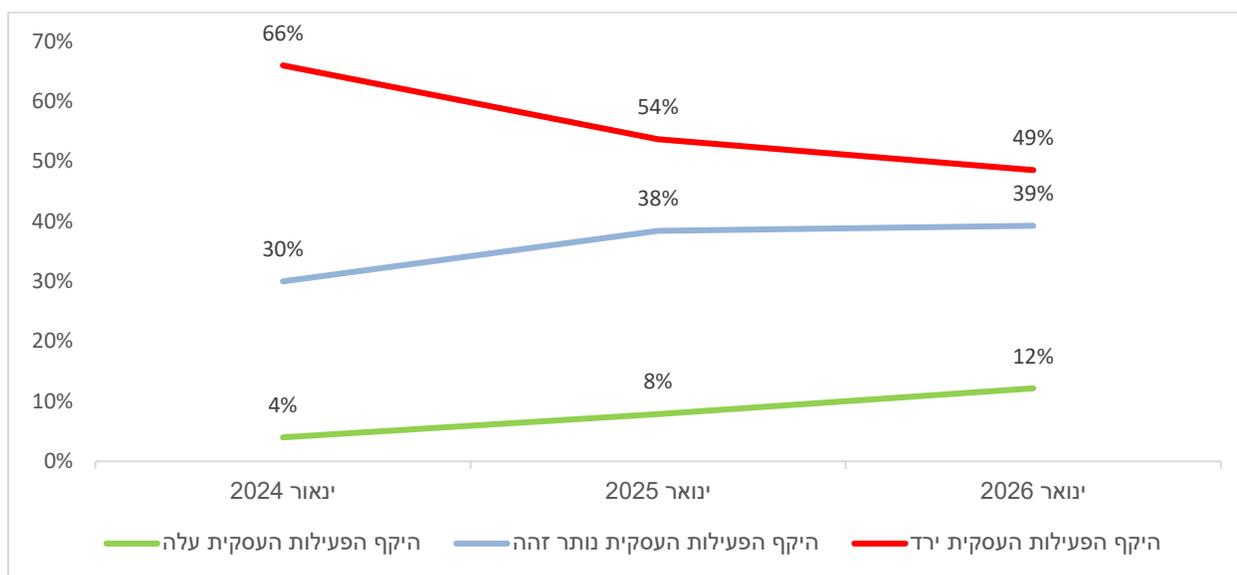
עוצמת הירידה הממוצעת בהיקף משרה שדווחה בקרב 17% מהשכירים, דומה לירידה בעוצמה שנרשמה בפעילות העסקית, שעליה מדווחים העצמאים – ירידה ממוצעת של 46% בהיקף משרתם (48% בקרב העצמאים).

נתונים אלו מעידים שנפגעי המלחמה בהיבט העסקי או בהיבט התעסוקתי, שכירים ועצמאים כאחד, טרם הצליחו להשתקם.

תרשים 3. השפעת המלחמה על היקף המשרה של השכירים ועל היקף הפעילות העסקית של העצמאים טרום-המלחמה, בחלוקה לשכירים ועצמאים

תרשים 4. השפעת המלחמה על היקף הפעילות העסקית של העצמאים טרום-המלחמה, לפי סקרים

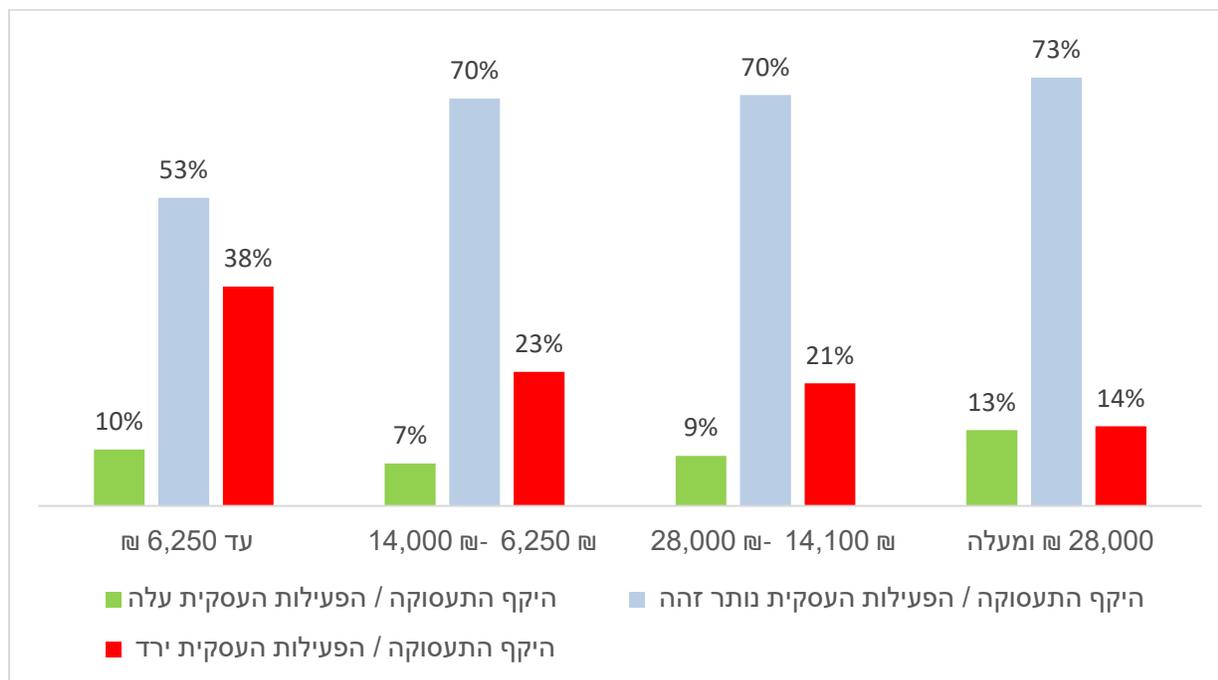

מניתוח לפי רמות הכנסה, כפי שהיו לפני המלחמה, עולה כי היקף הפגיעה בפעילות העסקית או התעסוקתית פוחת באופן עקבי ככל שרמת ההכנסה גבוהה יותר. בקרב בעלי ההכנסה הנמוכה ביותר, עד 6,250 ש"ח, שיעור המדווחים על ירידה בפעילות העסקית או בהיקפי המשרה עומד על 38%, ואילו בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר, מעל 28,000 ש"ח, שיעור זה

יורד ל-14% בלבד. במקביל, שיעור המדווחים כי היקף הפעילות שלהם נותר ללא שינוי (כלומר שלא נפגעו בעקבות המלחמה) עולה באופן ברור עם העלייה בהכנסה, מ-53% בקבוצת ההכנסה הנמוכה ביותר ל-73% בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר.

עוד נמצא כי שיעור המדווחים על עלייה ניכרת בהכנסות בקרב בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר עומד על 13%, לעומת 7%-10% בלבד בקבוצות ההכנסה הנמוכות והבינוניות (תרשים 5).

תרשים 5. השפעת המלחמה על היקף המשרה של השכירים ועל היקף הפעילות העסקית של העצמאים טרום-המלחמה, לפי קבוצות הכנסה

עוד עולה מהסקר כי השכירים הערבים נפגעו באופן הקשה ביותר מבין כלל השכירים: 46% מהשכירים הערבים דיווחו על ירידה בהיקף משרתם, לעומת 10% בקרב האוכלוסייה היהודית שאינה חרדית ו-8% בקרב החרדים (תרשים 6).

גם שיעור הירידה בהיקף המשרה של הערבים השכירים בסקר בולט לרעה: ירידה ממוצעת של 54% בהיקף המשרה, בהשוואה לירידה ממוצעת בשיעור של 38% בקרב היהודים.

יתרה מזו, ניתן לזהות מגמת החמרה בשיעור הירידה בהיקף המשרה של הערבים בהשוואה לסקרים הקודמים: בסקר הנוכחי (ינואר 2026) עומד שיעור הערבים השכירים המדווחים על ירידה בהיקף משרתם על 46%, לעומת 37% לפני כשנה (בסקר ינואר 2025) (תרשים 7).

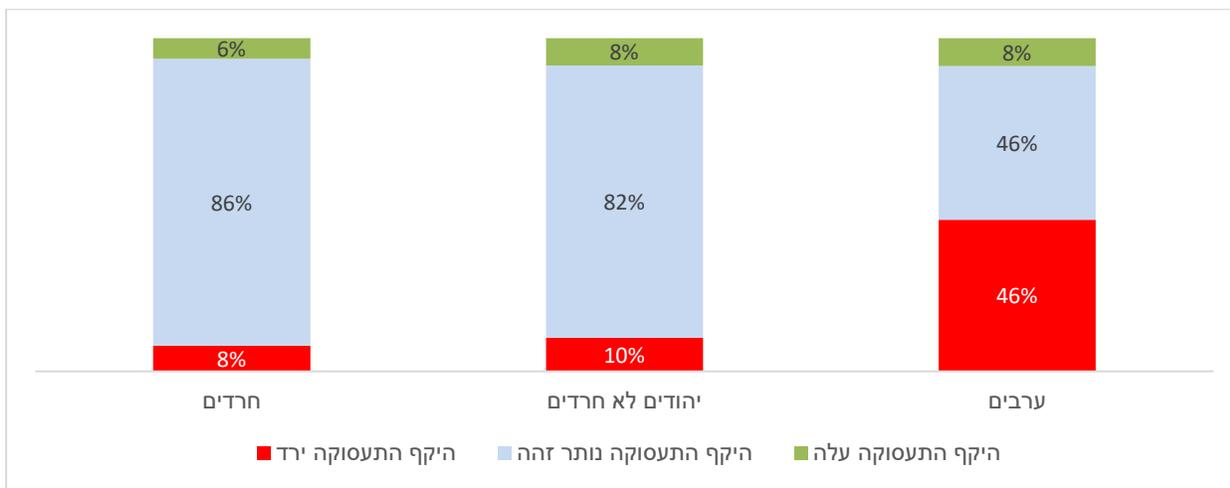
הממצא בדבר הפגיעה הניכרת באוכלוסייה הערבית חמור אף יותר על רקע השינויים הדמוגרפיים שחלו בשני העשורים האחרונים. כפי שעולה מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסמו בפברואר 2026, משקל האוכלוסייה הערבית מסך האוכלוסייה בגיל העבודה עלה בכ-8 נקודות האחוז בחמש השנים החולפות: מכ-56% בשנת 2000 לכ-64% בשנת 2025, ואילו בקרב יהודים ואחרים נרשמה ירידה מסוימת באותו פרק זמן. משמעות הדבר היא שחלק גדול יותר מהאוכלוסייה הערבית מצוי כיום בגיל העבודה, ולכן חשוף באופן ישיר יותר לזעזועים בשוק העבודה. לפיכך, כאשר שיעור

גבוה במיוחד מקרבם מדווח על ירידה בהיקף המשרה בעקבות המלחמה, מדובר בפגיעה כלכלית רחבה יותר, המשפיעה על חלק גדול יותר מהאוכלוסייה.³

לעומת זאת, בקרב השכירים היהודים נרשמה במהלך השנה החולפת ירידה בשיעור המדווחים על ירידה בהיקפי המשרה. בקרב היהודים הלא-חרדים נרשם שיפור מתמשך: משיעור נפגעים של 15% בסקר ינואר 2025 ל-10% בסקר הנוכחי, נתון הנמוך אף מהשיעור הנמוך ביותר שנרשם, 12% בסקר ינואר 2024 (תרשים 7).

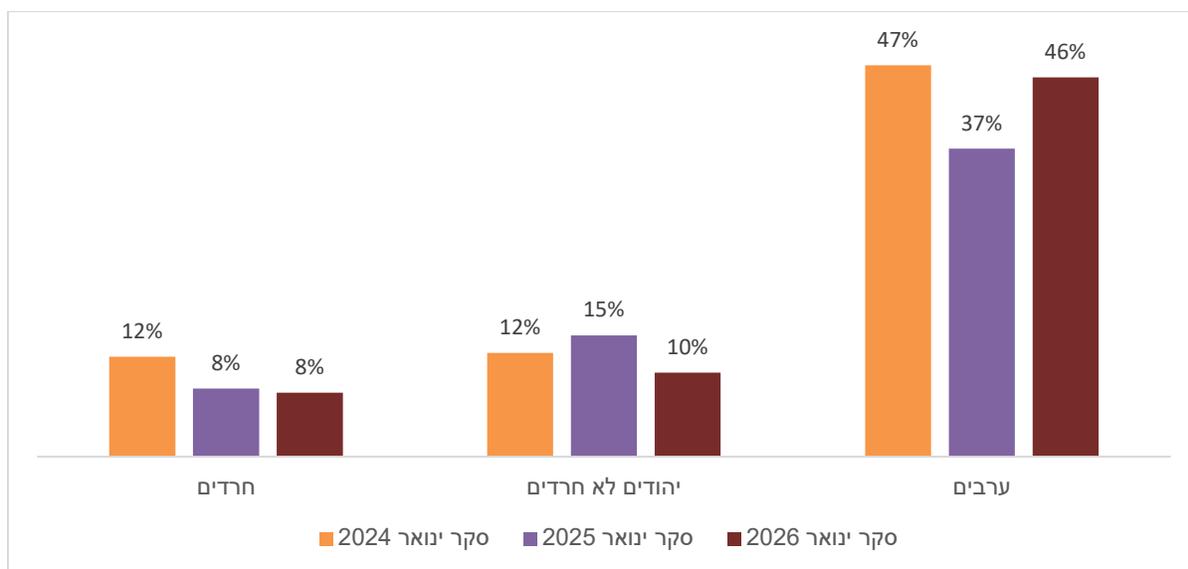
ממצאים אלו מחדדים את הפער המתמשך בפגיעה בתעסוקה בין האוכלוסייה הערבית לבין האוכלוסייה היהודית לאורך השנתיים ורבע שחלפו מפרוץ המלחמה.

תרשים 6. השפעת המלחמה על היקף המשרה של השכירים שעבדו טרום-המלחמה, לפי קבוצות אוכלוסייה

תרשים 7. שיעור השכירים שעבדו טרום-המלחמה שדיווחו כי היקף המשרה שלהם ירד, לפי קבוצות אוכלוסייה

³ חליחל, א' (2026). [אוכלוסיית ישראל בפתח 2026 ומגמות בהגירה של ישראלים](#). כנס סיכום השנה הכלכלית 2025, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (16.2.2026).

נדגיש כי הפגיעה הבולטת בהיקף המשרה של השכירים הערבים בעקבות המלחמה **מחייבת התייחסות מעמיקה**. אנו מייחסים חשיבות רבה לשימור ולהרחבה של שילוב האוכלוסייה הערבית, שהיא כ-21% מהאוכלוסייה, בשוק העבודה הישראלי.⁴ מקבלי ההחלטות האמונים על הנושא נדרשים לבנות תוכנית ממוקדת לסיוע לשילובם מחדש של הערבים שנפלטו משוק העבודה בעקבות המלחמה.

מניתוח לפי גיל עולה כי הצעירים (גילי 20–24) חוו את שיעור הפגיעה הבולט ביותר בקרב השכירים: 37% מהם רשמו בינואר 2026 ירידה בהיקף המשרה בהשוואה למצבם טרום-המלחמה, לעומת 15% ביתר הגילים. שיעור זה משקף שיפור מזערי ביחס לסקר שנערך בינואר 2025, שבו כ-40% מהצעירים דיווחו על ירידה בהיקף משרתם (תרשים 8).

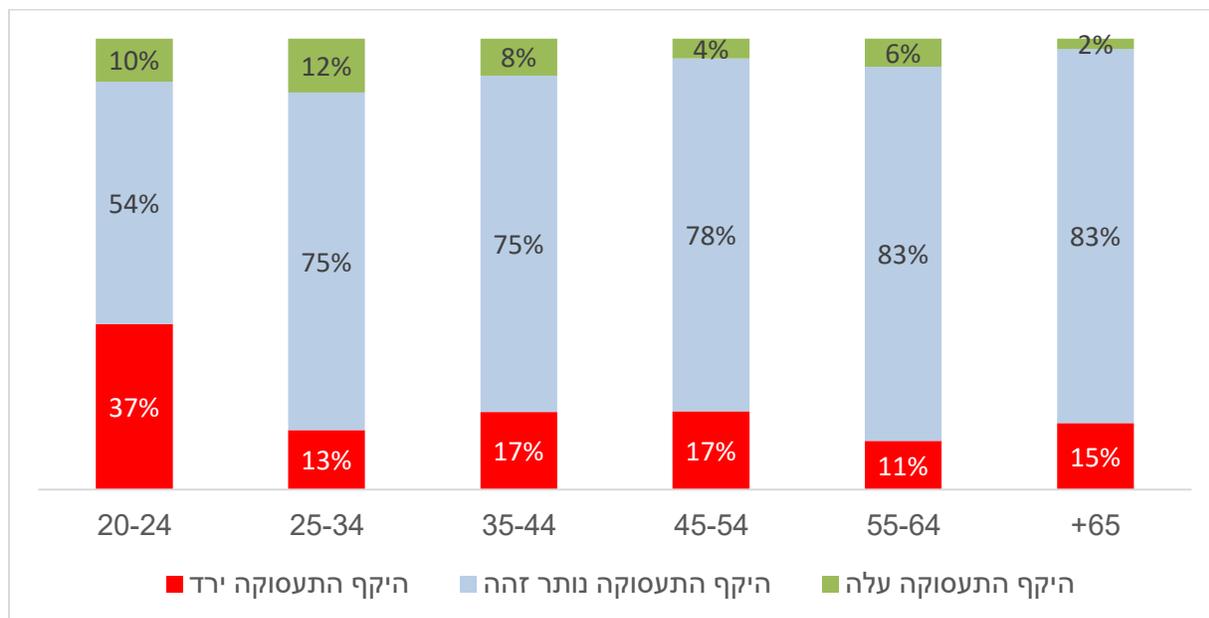
שיעור הפגיעה הגבוה יחסית בהיקף המשרה של הצעירים קשור ככל הנראה בעובדה ששיעור גבוה מהם מועסקים בענפים הפגיעים יותר לאירועים ביטחוניים, כגון בילוי, תיירות, תרבות ופנאי (תרשים 14), וכן במשרות זמניות שפעילותן מצטמצמת בתקופות משבר ואי-ודאות. עם זאת, סביר להניח שיש גם קשר בין היותם במילואים בשיעורים גבוהים יחסית במהלך השנתיים החולפות לבין שיעור הפגיעה הגבוה יותר בתעסוקה, בין של אנשי ונשות המילואים עצמם או של בנות או בני זוגם.

ראוי לציין כי בבחינת היקף הפגיעה לפי קבוצות צעירים יהודים וערבים עולה פער ניכר. בקרב הצעירים הערבים 69% דיווחו על פגיעה בהיקף המשרה, לעומת 22% בלבד בקרב הצעירים היהודים. עם זאת, גם שיעור של 22% בקרב הצעירים היהודים אינו מבוטל, והוא גבוה מזה שנרשם בכלל קבוצות הגיל, דבר המלמד כי קבוצת הצעירים בכללותה חשופה יותר לפגיעה תעסוקתית בהשוואה לשאר האוכלוסייה. מעבר לקבוצת הצעירים, נמצא כי הפרטים בטווח הגילים 35-54 היו הקבוצה השנייה בהיקף הפגיעה – 17% מהם דיווחו על ירידה בהיקף המשרה שלהם.

⁴ ראו המכון הישראלי לדמוקרטיה (2023). [שנתון החברה הערבית של המכון הישראלי לדמוקרטיה – 2023](#). השנתון מתבסס על נתוני הלמ"ס.

בהשוואה לסקר ינואר 2025, נרשם שיפור במצבם של בני 25–34 – בינואר 2025 שיעור המדווחים על ירידה בהיקף המשרה עמד על 22%, בהשוואה ל-13% בלבד בסקר הנוכחי (ינואר 2026). מנגד, חלה החמרה בקרב בני 45–54 – בסקר ינואר 2025 כ-10% מהם דיווחו על ירידה בהכנסתם, ואילו בסקר הנוכחי שיעור זה עלה ל-17% (תרשים 8).

תרשים 8. השפעת המלחמה על היקף המשרה של השכירים שעבדו טרום-המלחמה, לפי קבוצות גיל

בהמשך הסקר הנשאלים התבקשו להתייחס להשפעת המלחמה על הכנסתם האישית הממוצעת. חשוב להבהיר כי "הכנסה אישית" כאן היא שכר של עובדים שכירים או הכנסה מעסק עבור עצמאים.

כאשר נשאלו הנדגמים בסקר על הכנסתם האישית עלה כי 58% לא חוו שינוי בהכנסתם האישית בעקבות המלחמה, כ-27% מדווחים כי גם נכון להיום הכנסתם נמוכה בהשוואה לטרם המלחמה, כ-2% דיווחו כי אין להם הכנסה כלל, ורק כ-13% רשמו גידול בהכנסתם (תרשים 10).

גם כאן עולה הבדל בין מצבם של השכירים לבין זה של העצמאים. בקרב השכירים, מרביתם (63%) דיווחו כי לא חל שינוי בשכרם בעקבות המלחמה, 14% ציינו כי שכרם אף עלה, ואילו 23% דיווחו על ירידה בשכרם, בשיעור ירידה ממוצע של 33%. כ-1% בלבד מהשכירים ציינו כי אין להם כלל הכנסה (תרשים 9).

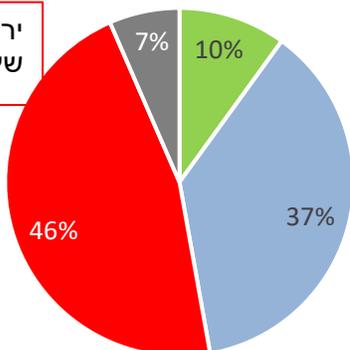
לעומתם, בקרב העצמאים התמונה קשה הרבה יותר: קרוב למחציתם עדיין מדווחים על ירידה בהכנסתם האישית מהעסק ביחס להכנסתם הממוצעת לפני המלחמה, וגם שיעור הירידה בהכנסה בולט לרעה ועומד במוצע על 41%. יתרה מזו, 7% מהעצמאים ציינו כי אין להם כלל הכנסה מהעסק, לעומת 1% בלבד בקרב השכירים. כמו כן, 37% מהעצמאים דיווחו כי לא חל שינוי בהכנסתם האישית מהעסק בהשוואה לתקופה שלפני המלחמה, וכ-10% מהם רשמו גידול בהכנסתם, שיעור נמוך משיעור השכירים שדיווחו כך (14%) (תרשים 9).

אף שמדובר בדיווחים סובייקטיביים על רמת ההכנסה, הפער בין שכירים לעצמאים בולט. הנתונים מצביעים על כך שגם למעלה משנתיים מפרוץ המלחמה, חלק ניכר מהעצמאים, קרוב למחציתם, טרם שבו לרמת ההכנסה שאפיינה אותם לפני המלחמה.

תרשים 9. השפעת המלחמה על שכר השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, בחלוקה לשכירים ולעצמאים*

עצמאים

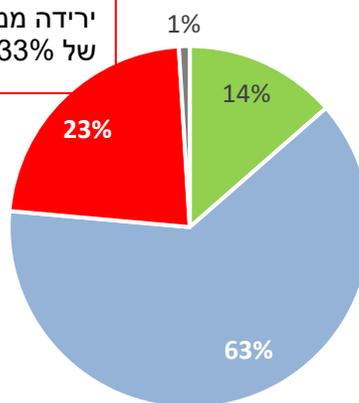
ירידה ממוצעת של 41%

- חלה עליה בהכנסה מהעסק
- לא חל שינוי בהכנסה מהעסק
- חלה ירידה בהכנסה מהעסק
- לא משכתי לעצמי הכנסה אישית מהעסק כלל

שכירים

ירידה ממוצעת של 33%

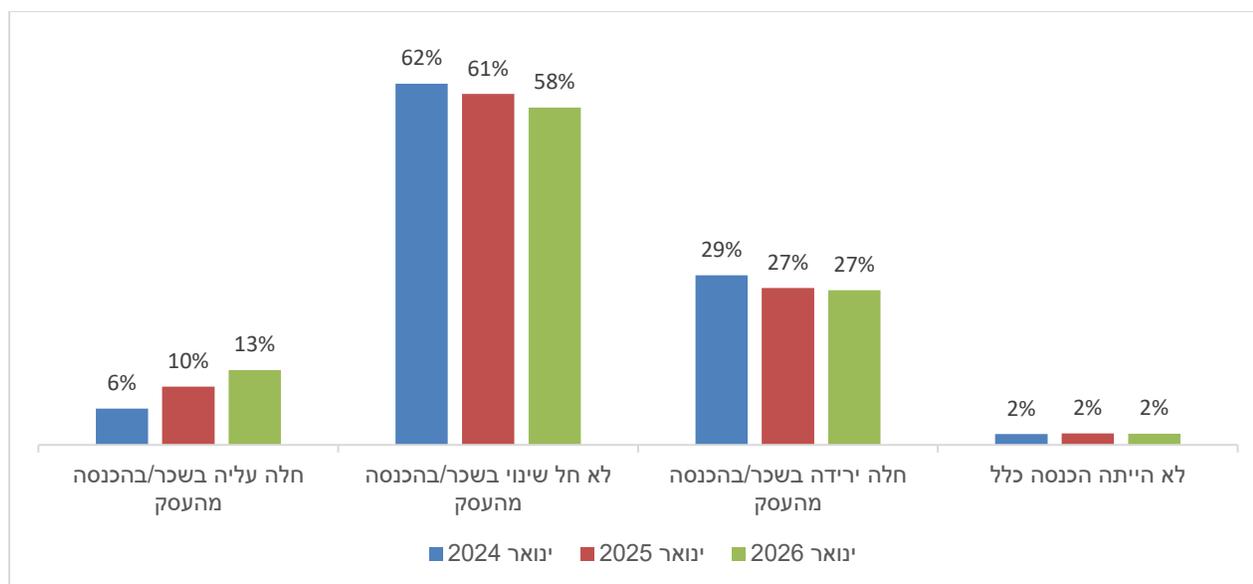
- חלה עליה בשכר
- לא חל שינוי בשכר
- חלה ירידה בשכר
- לא קיבלתי כלל שכר

* ממוצע חודשי נכון לינואר 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה. נוסח השאלות:

- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכרך הממוצע לפני המלחמה?
- עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

בהשוואה לשני הסקרים הקודמים, שכאמור נערכו בינואר 2024 ובינואר 2025, נרשמה עלייה בשיעור המשיבים שדיווחו כי הכנסתם עלתה: מ-6% בינואר 2024 ל-10% בינואר 2025 ול-13% בסקר הנוכחי. עלייה זו באה אל מול ירידה בשיעור המדווחים כי לא חל שינוי בהכנסתם, והוא ירד ל-58% בסקר הנוכחי (ינואר 2026), לעומת 62% בסקר ינואר 2025. שיעור המשיבים שאין להם הכנסה כלל נותר יציב (2%). מכאן, אף שניכרת מגמת שיפור מסוימת, לא ניתן להצביע בשלב זה על שינוי מובהק במצב ההכנסות בהשוואה לסקרים הקודמים.

תרשים 10. השפעת המלחמה על השכר של השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי סקרים*

* ממוצע חודשי נכון לינואר 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

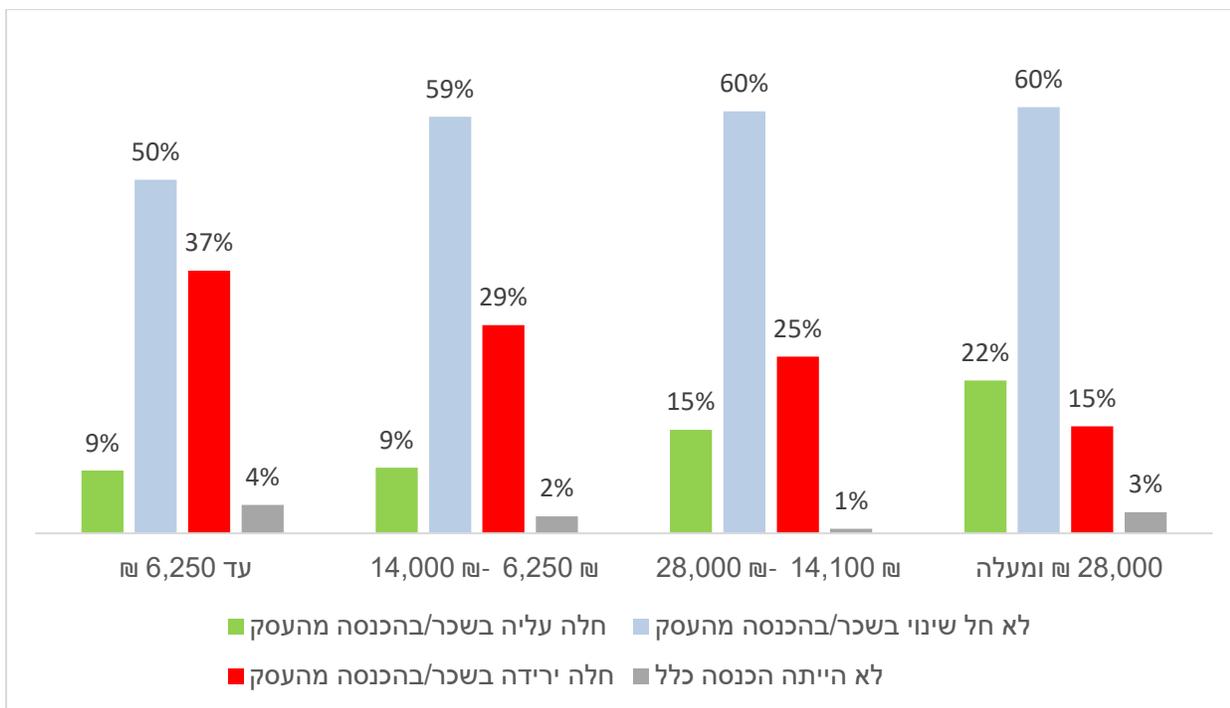
נוסח השאלות:

- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?
- עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

מניתוח לפי רמות ההכנסה טרם פרוץ המלחמה עולה כי שיעור הפגיעה בהכנסה פוחת ככל שרמת ההכנסה גבוהה יותר. בקרב בעלי ההכנסה הנמוכה ביותר, עד 6,250 ש"ח, שיעור המדווחים על ירידה בהכנסה עומד על 37%. לעומת זאת, בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר, מעל 28,000 ש"ח, שיעור זה יורד ל-15% בלבד. נוסף על כך, שיעור המדווחים כי אין להם הכנסה כלל בקבוצת השכר הנמוכה ביותר עומד על 4%, לעומת 1% בקבוצת ההכנסה המשתכרת בין 14,000 ש"ח ל-28,000 ש"ח. עם זאת, מעניין לראות כי בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר נרשמה עלייה מסוימת בשיעור זה, ל-3% (תרשים 11).

מנגד, שיעור המדווחים כי הכנסתם לא השתנתה בעקבות המלחמה עולה עם גובה ההכנסה, מ-50% בקבוצת ההכנסה הנמוכה ביותר ל-60% בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר. יתרה מזו, שיעור המדווחים על עלייה בהכנסה גדל ככל שרמת ההכנסה גבוהה יותר, ועומד על 22% בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר, לעומת 9% בלבד בקבוצת ההכנסה הנמוכה. דפוס זה מצביע על כך שבעלי הכנסה גבוהה ביותר נהנו מיציבות כלכלית וחלקם אף הצליחו להביא לשיפור מצבם, ואילו בעלי ההכנסה הנמוכה חוו פגיעה משמעותית בעקבות המלחמה (תרשים 11).

תרשים 11. השפעת המלחמה על שכר השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי קבוצות הכנסה*

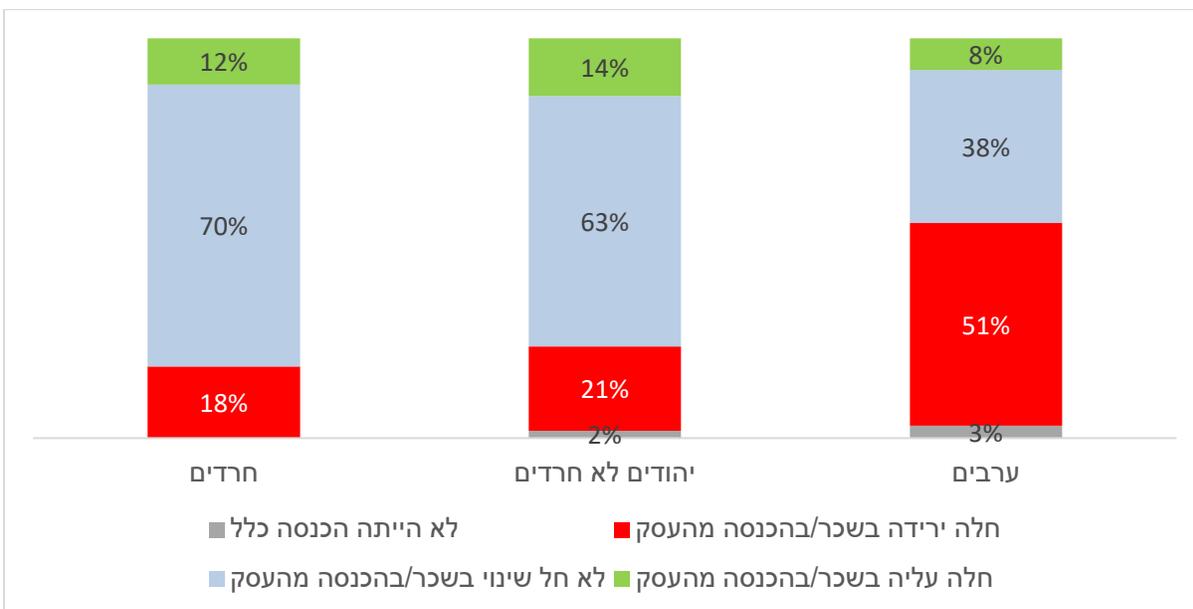
* ממוצע חודשי נכון לינואר 2026 בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.
 נוסח השאלות:

- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?
- עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

ממצא מטריד נוסף שחוזר ועולה מהסקר הוא מידת הפגיעה החריגה בהכנסתם של עובדים ערבים (שכירים ועצמאים), הגבוהה במידה ניכרת מזו של העובדים היהודים. 51% מהערבים שעבדו ערב המלחמה מדווחים על ירידה בהכנסתם האישית (ירידה ממוצעת של 45%), לעומת 21% מהיהודים הלא-חרדים (ירידה ממוצעת של 30%) וכ-18% מהחרדים העובדים (ירידה של 28%), שחלקם באוכלוסייה ובסקר קטן ביותר. נוסף על כך, שיעור המדווחים על גידול בהכנסתם לעומת המצב טרום-המלחמה נמוך יחסית בקרב הערבים העובדים: 8% לעומת כ-14% בקרב היהודים הלא-חרדים ו-12% מהחרדים. כמו כן, שיעור הערבים שדיווחו כי אין להם הכנסה כלל (3%) דומה לשיעור היהודים הלא-חרדים (2%) (תרשים 12).

נציין כי אף על פי שמדובר במספר תצפיות נמוך יחסית, מצטיירת מגמה שלפיה גם בקרב האוכלוסייה הערבית הפגיעה שחוו העצמאים הייתה קשה בהשוואה לשכירים: כ-67% מהעצמאים הערבים מדווחים על ירידה בהכנסתם מהעסק בהשוואה לתקופת טרום-המלחמה, לעומת כ-52% מהערבים השכירים שדיווחו על פגיעה בשכרם, ולעומת כ-23% מכלל האוכלוסייה היהודית העובדת שדיווחו על פגיעה בהכנסתם. מרבית היהודים העובדים הצליחו לשמור על רמת הכנסה הדומה לזו שנרשמה לפני המלחמה (כ-63%), בעוד שבקרב הערבים שיעור המדווחים על ירידה באיננו עולה על שיעור המדווחים על ירידה בהכנסה.

תרשים 12. השפעת המלחמה על שכר השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי קבוצות אוכלוסייה

* ממוצע חודשי נכון להיום בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.

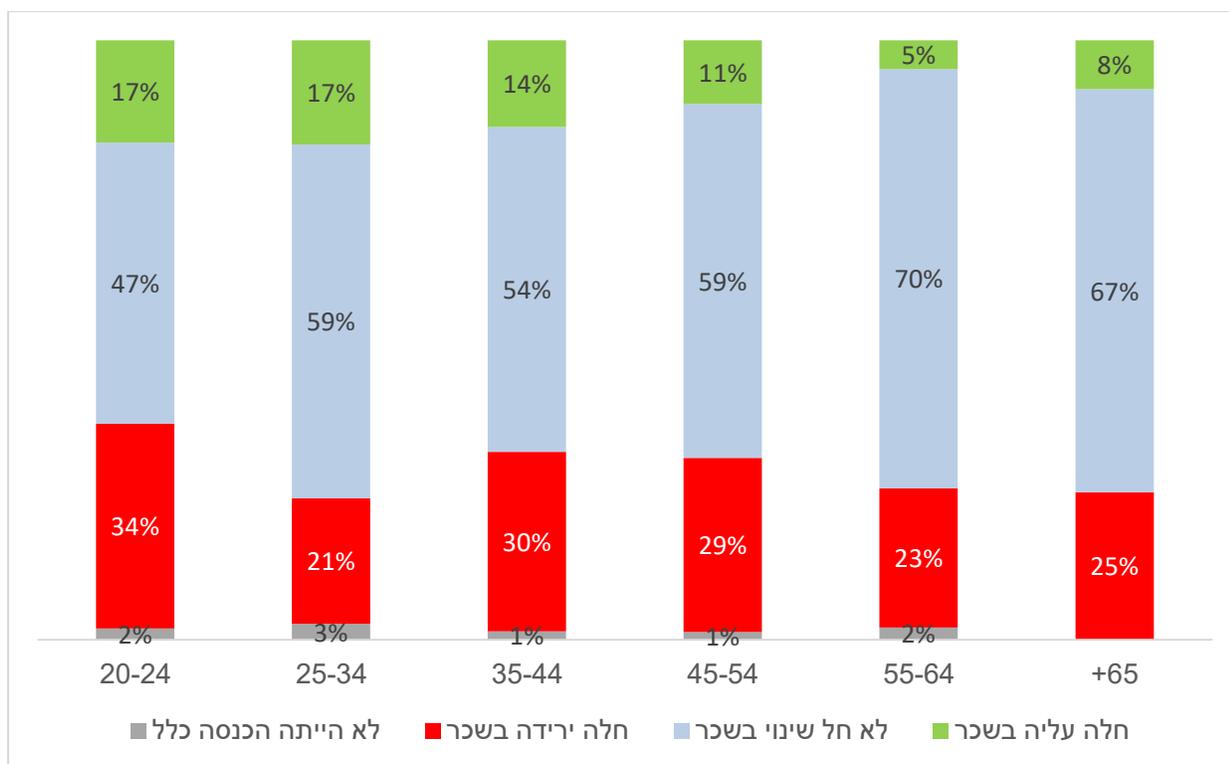
ניסח השאלות:

- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?
- עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

בחלוקה לפי גיל נראה כי הנפגעים העיקריים היו הצעירים (בני 20–24) – 36% מהם דיווחו כי אין להם הכנסה כלל או שחלה ירידה בהכנסתם, בהשוואה למצב טרום המלחמה, לעומת 24%-31% ביתר קבוצות הגיל. ממוצע הפגיעה בהכנסתם למי שדיווח שהכנסתו ירדה האישית של קבוצת הפרטים בגילי 20–24 עומדת על 41%. ממצאים אלו מתיישבים עם הדיווחים בדבר פגיעה בהיקפי המשרה, גם שם בלטה לרעה קבוצת גיל זו (תרשים 13).

כפי שהסברנו בניתוח הפגיעה בהיקפי המשרה, גם כאן שיעור הפגיעה הגבוה יחסית בהכנסתם של הצעירים קשור ככל הנראה בשיעור הגבוה של המשרתים במילואים בגילים האלה, לצד עבודה בעבודות זמניות או בענפים פגיעים בתקופות משבר (בילוי, תיירות תרבות ופנאי).

תרשים 13. השפעת המלחמה על השכר של השכירים ועל ההכנסה מהעסק של העצמאים, לפי קבוצות גיל

* ממוצע חודשי נכון להיום בהשוואה לממוצע לפני המלחמה.
נוסח השאלות:

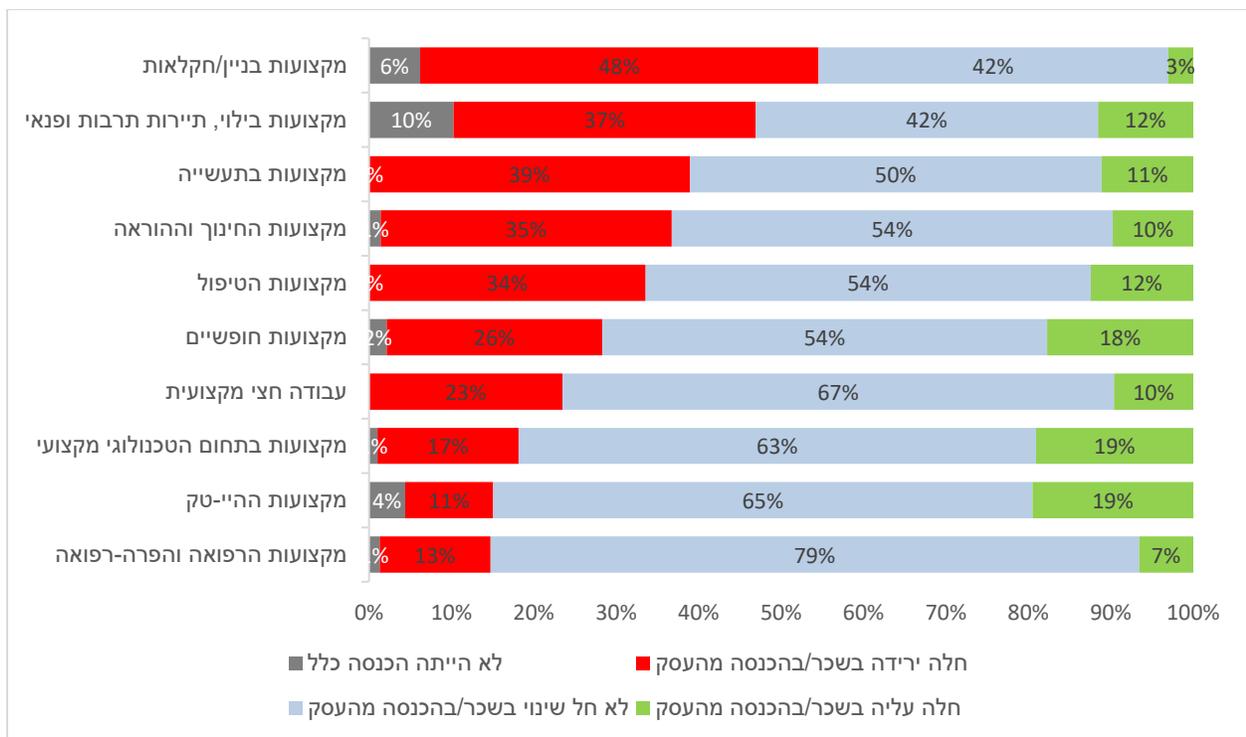
- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום) בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?
- עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום) בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

בפילוח לפי תחומי עיסוק נמצא שיעור גבוה במיוחד שדיווחו כי אין להם הכנסה כלל או שחוו ירידה בהכנסתם האישית במקצועות הבניין והחקלאות (54%) ובמקצועות הביולוגיה, התיירות, התרבות והפנאי (47%) (תרשים 14). בולט במיוחד השיעור הגבוה (10%) של המדווחים שאין להם הכנסה כלל במקצועות הביולוגיה והפנאי, לעומת 0%–6% בשאר תחומי העיסוק. הפגיעה המדווחת בהכנסתם של העובדים במקצועות הללו מתיישבת עם הדיווחים על פגיעה בהכנסתם של הצעירים והערבים, וכן עם המציאות בתקופת המלחמה, שבמהלכה ענפים אלו ניצבים במוקד הפגיעה בפעילות העסקית, וחלקם אף הושבתו בחלק ניכר מהזמן או במהלך כל התקופה.

מנגד, השיעור הגבוה יחסית של המדווחים על פגיעה בהכנסתם האישית מעבודה במקצועות הטיפול (34%), וכן במקצועות החינוך וההוראה (36%), מעלה סימני שאלה (תרשים 14). מדובר בשירותים ציבוריים במהותם (בריאות וחינוך), אשר בתקופת מלחמה היה מצופה שיגבירו את היקפם כדי לענות לצרכים הגוברים בשטח.

לעומת זאת, בתחומי הרפואה, הפרה-רפואה והיי-טק נרשם השיעור הנמוך ביותר של מדווחים על פגיעה בשכרם (14%–15%). ממצא זה משקף את היציבות היחסית של מקצועות הרפואה, שבתקופת מלחמה הביקוש להם אף גובר, וכן את האיתנות שהפגין ענף היי-טק במהלך המלחמה. גם במקצועות הטכנולוגיים נרשם שיעור נמוך יחסית של מדווחים על פגיעה בהכנסתם מעבודה (18%), וסביר להניח כי הדבר נובע מהביקוש הגבוה לעובדים בתחומים האלה.

תרשים 14. השפעת המלחמה על השכר של השכירים ועל הכנסה מהעסק של העצמאים, לפי תחומי עיסוק

* ממוצע חודשי נכון להיום בהשוואה לממוצע לפני המלחמה. נסח השאלות:

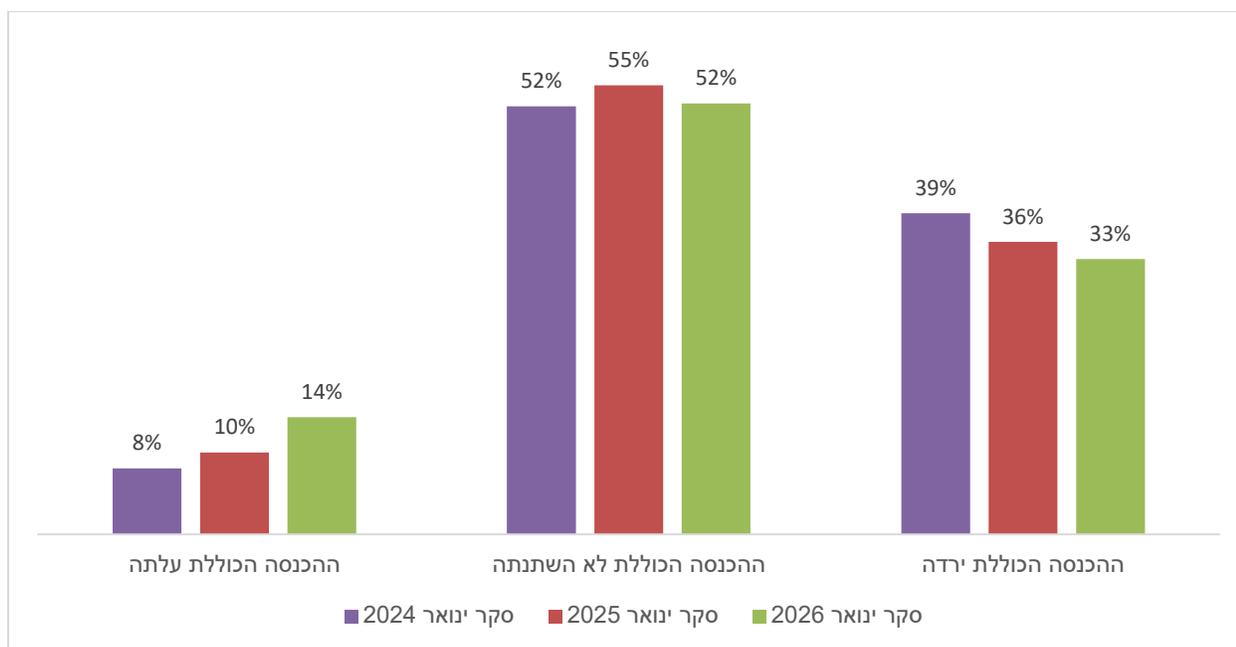
- שכירים – כיצד המלחמה השפיעה על השכר האישי שלך (ממוצע חודשי, נכון להיום), בהשוואה לשכר הממוצע לפני המלחמה?
- עצמאים – כיצד המלחמה השפיעה על הכנסתך האישית מהעסק (השכר שמשכת לעצמך מהעסק, ממוצע חודשי נכון להיום), בהשוואה להכנסתך הממוצעת לפני המלחמה?

2. הכנסות משק בית

בניגוד לשאלות הקודמות, המתמייחסות להכנסתו האישית של המשיב – מעבודה כשכיר או הכנסה מהעסק של עצמאי – בפרק זה נשאלו המשיבים על מצב ההכנסה הכוללת של משק הבית. הבחנה זו חשובה מפני שהיא יכולה לשפוך אור על משקי בית שנפגעו מפני שבן הזוג של המשיב ספג פגיעה כלכלית בהכנסותיו.

שנתיים ושלוש חודשים מפרוץ המלחמה עדיין כשליש ממשקי הבית מדווחים על ירידה בהכנסות משק הבית שלהם בהשוואה לתקופת טרום-המלחמה. מדובר בשיעור גבוה ממשקי הבית, אף ששיעורם יורד בהדרגה ובמתינות רבה: מ-39% בסקר ינואר 2024, ל-36% בסקר ינואר 2025 ועד 33% בינואר 2026. כמו כן, בדומה לסקרים הקודמים, גם בסקר זה מדווחים מעל מחצית המשיבים (52%) כי הכנסת משק הבית שלהם נותרה ללא שינוי. נוסף על כך, בסקר הנוכחי חל גידול בשיעור המשיבים שדיווחו כי הכנסת משק הבית שלהם עלתה לעומת המצב שהייתה לפני המלחמה, מ-8% בסקר ינואר 2024 ל-10% בסקר ינואר 2025 ועד 14% בסקר הנוכחי (תרשים 15).

תרשים 15. השפעת המלחמה על הכנסות משק הבית של עובדים שכירים ועצמאים, * השוואה לסקרים קודמים

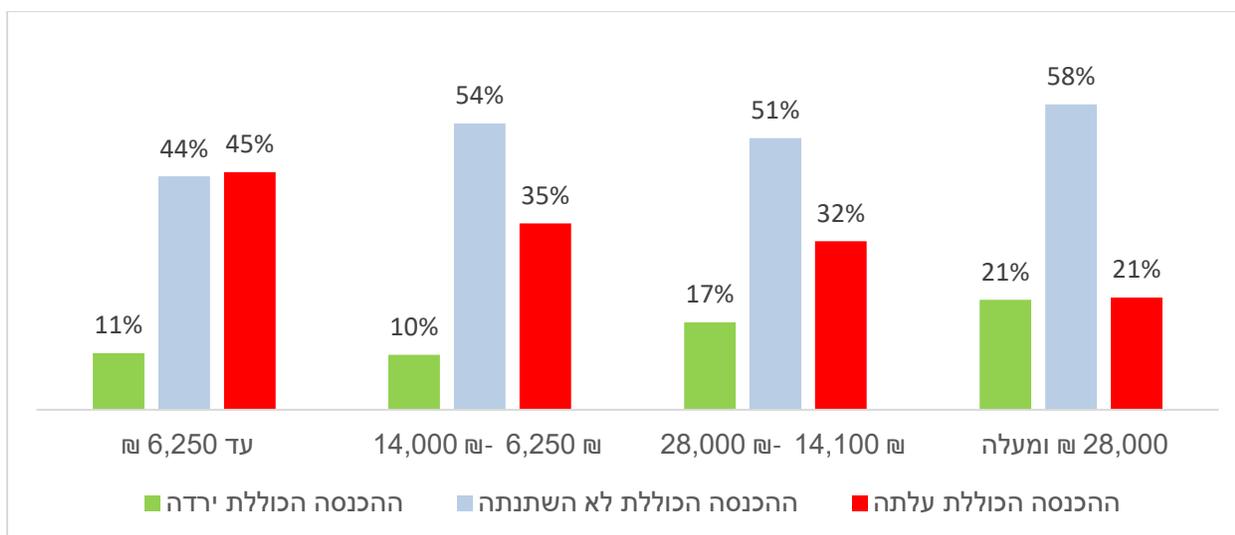
* שעבדו טרום-המלחמה.

פילוח לפי רמות הכנסה מציג קשר הפוך בין רמת ההכנסה לפגיעה הכלכלית במשק הבית. שיעור משקי הבית המדווחים על ירידה בהכנסה הכוללת גבוה במיוחד בקרב קבוצות ההכנסה הנמוכות, ומצטמצם בהדרגה עם העלייה ברמת ההכנסה. כך, בקרב משתכרי הכנסה של עד 6,250 ש"ח שיעור המדווחים על ירידה בהכנסת משק הבית עומד על 45%, ואילו בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר, מעל 28,000 ש"ח, שיעור זה נמוך משמעותית ועומד על 21% (תרשים 16).

בד בבד, שיעור המדווחים כי הכנסת משק הבית נותרה ללא שינוי עולה ככל שרמת ההכנסה של המשיב גבוהה יותר, מ-44% בקבוצת ההכנסה הנמוכה ביותר ל-58% בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר. גם שיעור המדווחים על עלייה בהכנסת משק הבית גבוה יותר בקרב בעלי הכנסות גבוהות, ועומד על 21% בקבוצת ההכנסה הגבוהה ביותר, לעומת כ-11% בלבד בקרב קבוצות ההכנסה הנמוכות. דפוס זה מחזק את הממצא שהפגיעה הכלכלית ברמת משק הבית הייתה מרוכזת בעיקר בקרב משקי בית בעלי הכנסה נמוכה, בעוד שמשקי בית בעלי הכנסה גבוהה הפגינו יציבות גבוהה יותר ואף אפשרות לשפר את מצבם הכלכלי (תרשים 16).

ראוי לציין כי שיעור המדווחים על פגיעה בהכנסת משק הבית גבוה משיעור המדווחים על פגיעה הכנסתם האישית. ממצא זה צפוי, שכן פגיעה בהכנסת משק הבית יכולה לנבוע הן מירידה בהכנסה האישית של המשיב, הן מירידה בהכנסתו של בן או בת הזוג. כמו כן, שיעור בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר שדיווחו על ירידה בהכנסת משק הבית גבוה בכחמש נקודות האחוז בהשוואה לשיעור המדווחים על ירידה בהכנסה האישית. ממצא זה מעיד כי גם בקרב פרטים שהכנסתם האישית גבוהה מ-28,000 ש"ח יש מקרים שבהם ההכנסה האישית נותרה יציבה אך הכנסת משק הבית נפגעה, דבר המחדד את ההבנה שפגיעה כלכלית אינה מוגבלת רק לפרטים בעלי הכנסה נמוכה, אלא עשויה להשפיע גם על משקי בית בקבוצות ההכנסה הגבוהות, בין היתר בשל פגיעה בהכנסת בן או בת הזוג (תרשים 16).

תרשים 16. השפעת המלחמה על הכנסות משק הבית של המועסקים, לפי קבוצות הכנסה

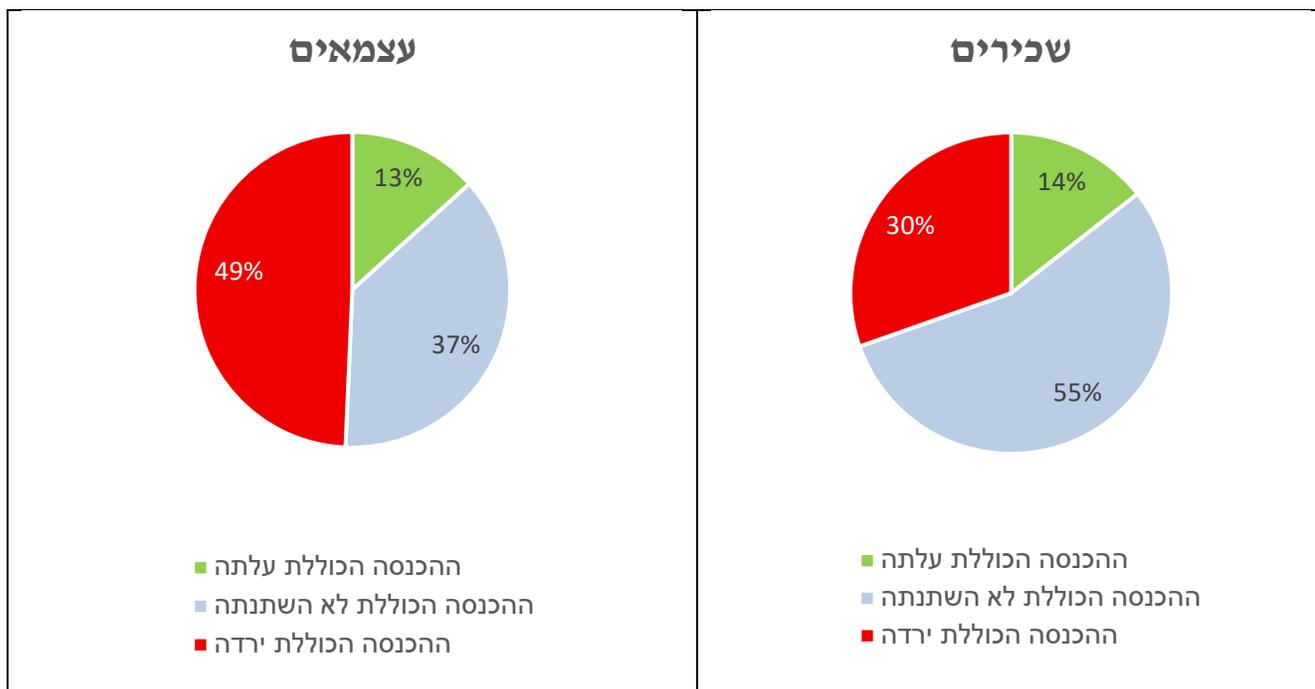
הסקר מדגיש בעקביות שהפגיעה באוכלוסיית העצמאים הייתה בולטת יותר בהשוואה לשכירים: קרוב למחצית מהעצמאים בסקר (49%) דיווחו כי הכנסת משק הבית שלהם, ⁵ נכון לינואר 2026, נמוכה בהשוואה לרמתה טרום-המלחמה, לעומת 30% מהשכירים שדיווחו על ירידה בהכנסת משק הבית לעומת המצב טרום המלחמה (תרשים 17).

רוב השכירים (55%) השיבו כי הכנסת משק הבית שלהם נותרה ללא שינוי בהשוואה למצב טרום-המלחמה, ורק 37% מהעצמאים דיווחו כך. שיעור המדווחים על עלייה בהכנסות לעומת המצב טרום-המלחמה נותר נמוך בשתי הקבוצות: 14% בקרב השכירים ו-13% בקרב העצמאים (תרשים 17).

ניכר שיפור במצב של משקי הבית העצמאים בסקר ינואר 2026 לעומת המצב שדווחה בסקר ינואר 2025. שיעור העצמאים המדווחים על ירידה בהכנסת משק הבית ירד מ-58% בסקר ינואר 2025 ל-49% בסקר ינואר 2026. עיקר השינוי נובע ממעבר של עצמאים שדיווחו בעבר על ירידה לדיווח על יציבות בהכנסת משק הבית ביחס לתקופה שקדמה למלחמה.

תרשים 17. השפעת המלחמה על הכנסות משק הבית של המועסקים, שכירים ועצמאים

⁵ כאמור, המשיבים נשאלו על ההכנסה ברוטו של משק הבית (ממוצע חודשי, נכון להיום) בדצמבר-ינואר 2026 בהשוואה להכנסת משק הבית הממוצעת לפני המלחמה, כלומר הכנסתם החודשית הממוצעת לפני 7 באוקטובר 2023.

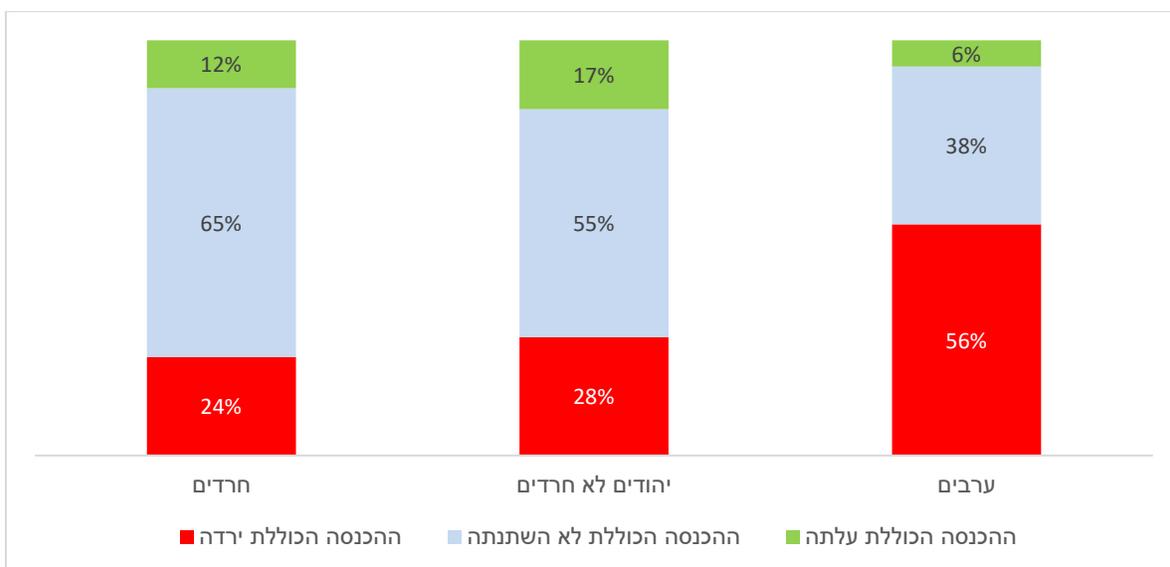

שיעור משקי הבית הערביים שהכנסתם נפגעה בשל המלחמה גבוה במידה רבה בהשוואה למשקי הבית היהודיים :
 56% מהמשיבים הערבים דיווחו על ירידה בהכנסת משק הבית שלהם בהשוואה לרמתה טרום-המלחמה, לעומת 28% מהיהודים הלא-חרדים ו-24% מהחרדים.

יותר מחצי מהיהודים (55% מהלא-חרדים ו-65% מהחרדים) דיווחו שלא חל שינוי בהכנסת משק הבית שלהם בהשוואה לתקופה טרום-המלחמה, לעומת 38% מהערבים. עוד כ-16% מהיהודים דיווחו על עלייה בהכנסת משק הבית, לעומת כ-6% בלבד בקרב הערבים (תרשים 18).

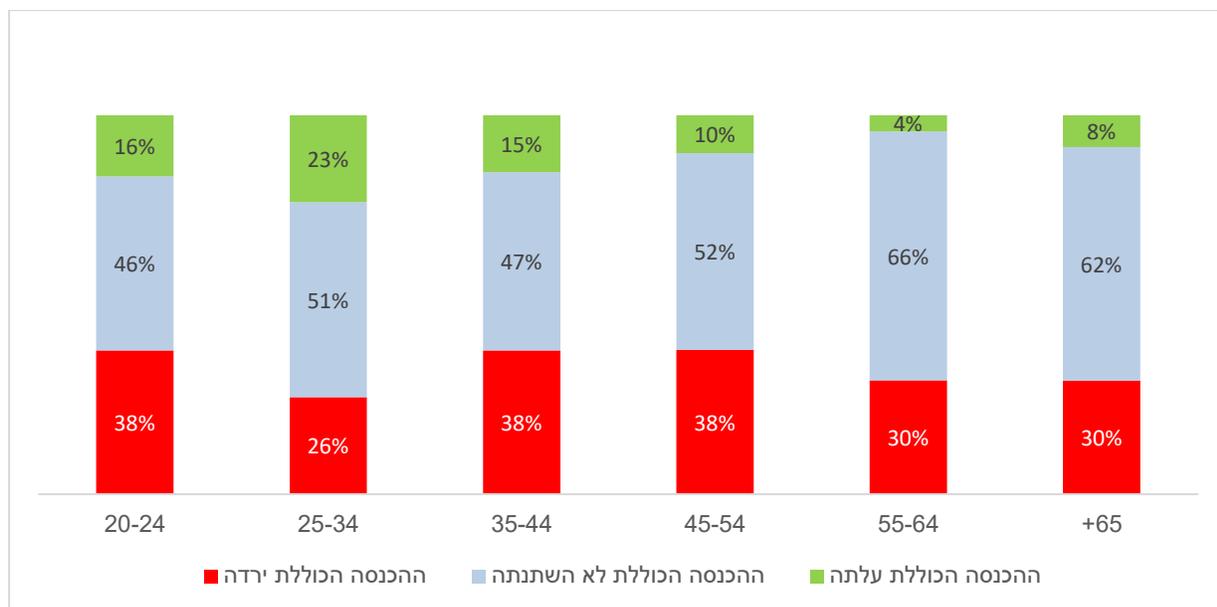
ממצאי סקר ינואר 2026 חוזרים ומבליטים כי הפגיעה הכלכלית במשקי הבית הערביים היא ארוכת טווח, והשפעתה ניכרת שנתיים ושלושה חודשים לפחות לאחר פרוץ המלחמה. שיעור הערבים המדווחים על ירידה בהכנסת משק הבית עומד על 56% בסקר הנוכחי, דומה לשיעור שנמדד בסקר ינואר 2025 (55%).

תרשים 18. השפעת המלחמה על הכנסות משק הבית של העובדים, לפי קבוצות אוכלוסייה

בניתוח מצב הכנסת משק הבית לפי גיל המשיב נרשמה פגיעה בעיקר בקבוצת הגיל האמצעית (35–54) ובאוכלוסייה הצעירה (20–24), דומה למצב שדווח בעניין ההכנסה האישית. שיעור המדווחים על ירידה בהכנסת משק הבית בקרב קבוצות אלו גבוה יחסית ליתר קבוצות הגיל, ועומד על 38%. ממצא זה משקף הרעה במצבם של בני קבוצת הגיל 35 עד 54 (לרוב משפחות עם ילדים) בהשוואה לסקר ינואר 2025, שבו רק 34% מהם דיווחו על פגיעה בהכנסות. לעומתם, חל שיפור במצבם של הצעירים – בסקר ינואר 2024 ובסקר ינואר 2025 דיווחו 43% מהצעירים כי הכנסתם נמוכה יותר מזו שהייתה לפני המלחמה, בסקר הנוכחי ערך זה ירד ל-38%. במקביל, ניכרת התייבבות במצבה של קבוצת הגיל המבוגרת ביותר: אם בינואר 2024 48% מהמבוגרים ביותר דיווחו על ירידה בהכנסה הכוללת, בינואר 2025 ירד שיעור זה ל-29% ונשאר ברמה דומה גם בסקר הנוכחי (30%), נתון הממקם קבוצה זו בין הקבוצות המדווחות בשיעור הנמוך ביותר על ירידה בהכנסה (ראו תרשים 19).

תרשים 19. השפעת המלחמה על הכנסות משק הבית של העובדים, לפי קבוצות גיל

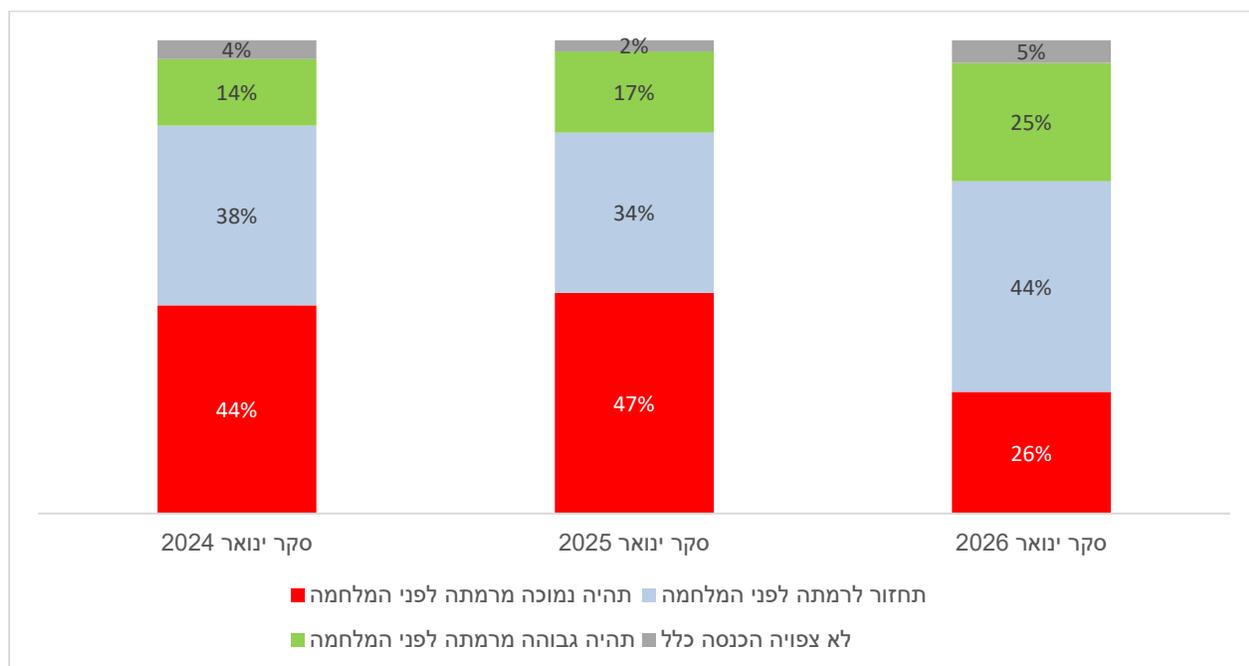

3. הערכות צופות פני עתיד של משקי הבית – שלושה חודשים קדימה

מהנתונים מצטיירת מגמה של גידול באופטימיות בקרב המשיבים ביחס לחודשים הקרובים. מגמה זו באה לידי ביטוי בעלייה בשיעור המשיבים המעריכים כי הכנסתם תהיה גבוהה יותר בשלושת החודשים הקרובים (ינואר-מרץ 2026) לעומת התקופה המקבילה טרם המלחמה: מ-14% בסקר ינואר 2024, ל-17% בסקר ינואר 2025 ועד 25% בסקר הנוכחי.

במקביל חלה ירידה משמעותית בשיעור הסבורים כי הכנסתם בשלושה חודשים הקרובים תהיה נמוכה יותר בהשוואה להכנסה שהייתה להם לפני המלחמה, מ-47% בסקר ינואר 2025 ל-26% בסקר הנוכחי. שיעור המשיבים שהעריכו כי הכנסתם תחזור לרמתה שלפני המלחמה עלה מ-34% בסקר ינואר 2025 ל-44% בסקר הנוכחי. עם זאת, נותרת קבוצת מיעוט שציפיותיה אינן משקפות אופטימיות – שיעור המשיבים שהעריכו כי לא תהיה להם כלל הכנסה עלה מ-2% בסקר ינואר 2025 ל-5% בסקר הנוכחי (תרשים 20).

תרשים 20. ציפיות לשינוי בהכנסה ברוטו של משק הבית בינואר-מרץ 2026 בהשוואה לתקופה המקבילה לפני המלחמה (ינואר-מרץ 2023), השוואה לסקרים קודמים

ניכרת מגמה ברורה של שיפור בציפיות ככל שרמת ההכנסה גבוהה יותר. בקרב בעלי ההכנסה הגבוהה 40% סבורים כי הכנסת משק הבית שלהם תהיה גבוהה מזו שהייתה לפני המלחמה, ו-47% מעריכים כי תחזור לרמתה הקודמת. לעומתם, בקרב קבוצת ההכנסה הנמוכה ביותר רק 26% צופים גידול בהכנסתם ו-41% מעריכים כי הכנסת משק הבית תחזור לרמתה שלפני המלחמה (תרשים 21).

עם זאת, חשוב לזכור כי כ-45% מבני קבוצת ההכנסה הנמוכה ביותר דיווחו כי הכנסת משק הבית שלהם כיום נמוכה בפועל מזו שהייתה לפני המלחמה. לכן, העובדה שרק כ-34% מעריכים כי בחודשים הקרובים לא תהיה להם הכנסה כלל, או שהכנסתם תהיה נמוכה יותר, עשויה להעיד על מידה מסוימת של אופטימיות ביחס לעתיד (תרשים 21).

כנו כן, בקרב קבוצות ההכנסה הנמוכות נמצא שיעור גבוה מאוד של משיבים המעריכים כי הכנסת משק הבית שלהם תהיה נמוכה מזו שהייתה לפני המלחמה או שלא תהיה להם כלל הכנסה. כך, כרבע מקבוצת בעלי הכנסה של עד 6,250 ש"ח צופים שהכנסתם תהיה נמוכה יותר לעומת הכנסתם לפני המלחמה, ו-8% מעריכים כי לא תהיה להם כלל הכנסה. שיעורים אלו פוחתים עם העלייה ברמת ההכנסה, ומגיעים ל-12% בלבד הצופים ירידה בהכנסה, ו-1% בלבד הצופים היעדר הכנסה בקרב בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר (תרשים 21).

ראוי לציין, כי ציפייה לעלייה בהכנסה אינה מפתיעה כשלעצמה, שכן מבנה שוק העבודה מאופיין בכך שלאורך זמן מצטברים ותק וניסיון, והם מתבטאים לרוב בעלייה בשכר. מכאן, בהשוואה בין ההכנסה הצפויה לבין ההכנסה לפני יותר משנתיים, ניתן היה לצפות שרוב המשיבים ידווחו על עלייה בהכנסתם או לכל הפחות על היעדר ירידה. עם זאת, עצם העובדה שהציפיות אכן אופטימיות ברובן היא אינדיקציה חיובית לכך שמנגנוני שוק העבודה מתחילים לשוב לדפוס הפעולה הרגילים שלהם, תהליך שאינו מובן מאליו על רקע עומק הפגיעה הכלכלית שחוותה האוכלוסייה בשנים האחרונות.

תרשים 21. ציפיות לשינוי בהכנסה ברוטו של משק הבית ינואר-מרץ 2026 בהשוואה לתקופה המקבילה לפני המלחמה (ינואר-מרץ 2023), לפי קבוצות הכנסה

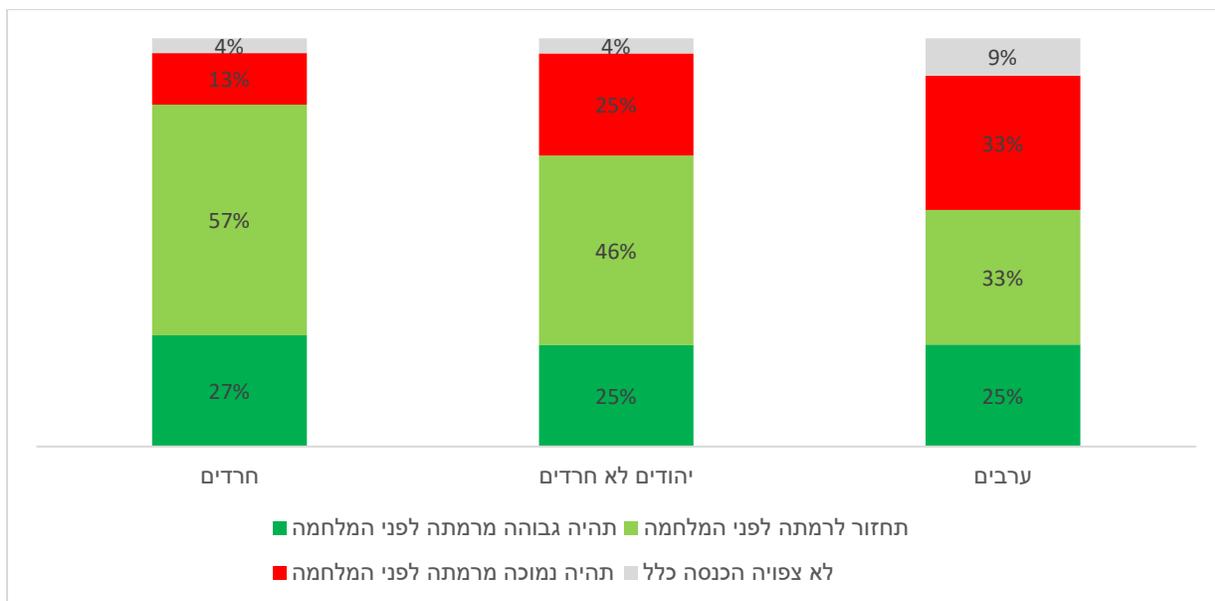
בחינת ההבדלים בין קבוצות האוכלוסייה שופכת אור על מידת האופטימיות שכל קבוצה מביעה בנושא עתידה הכלכלי. החרדים הם הקבוצה האופטימית ביותר: 84% מהם מאמינים כי הכנסת משק הבית שלהם תחזור לרמתה שלפני המלחמה או אף תהיה גבוהה ממנה (57% ו-27% בהתאמה). בקרב היהודים הלא-חרדים, 71% מעריכים כי צפויה חזרה לרמה הקודמת או עלייה (46% ו-25% בהתאמה), ובקרב הערבים שיעור זה עומד על 58% (33% חזרה, 25% עלייה).

שיעור גבוה במיוחד מהאוכלוסייה הערבית, 42%, סבורים כי הכנסת משק הבית שלהם תישאר נמוכה מזו שהייתה לפני המלחמה (33%) או שלא תהיה להם כלל הכנסה (9%), לעומת 29% מהיהודים הלא-חרדים ו-16% בלבד מהחרדים (תרשים 22). נתונים אלו מתיישבים עם הממצא ש-56% מהערבים מדווחים כבר כיום שהכנסת משק הבית שלהם נמוכה מזו שהייתה לפני המלחמה.

למרות זאת, ניכרת מידה מסוימת של אופטימיות: אף שבפועל רק 6% דיווחו כי הכנסת משק הבית שלהם כיום גבוהה מזו שהייתה לפני המלחמה, 25% מעריכים כי בחודשים הקרובים היא תעלה מעל הרמה שקדמה למלחמה. הפער בין המצב הנוכחי לבין הציפייה לעתיד מצביע על מידה של אופטימיות, למרות הפגיעה הכלכלית העמוקה.

בהשוואה לסקרים הקודמים ניכרת עלייה בציפיות לשיפור מצב הכנסת משק הבית בכל שלוש הקבוצות. בקרב החרדים, שיעור הסבורים כי הכנסת משק הבית תחזור לרמתה שלפני המלחמה או אף תהיה גבוהה ממנה עלה מ-70% בסקר ינואר 2025 לכ-84% בסקר הנוכחי. בקרב היהודים הלא-חרדים נרשמה עלייה מ-49% בסקר ינואר 2025 ל-71% בסקר הנוכחי. בקרב האוכלוסייה הערבית נרשמה עלייה מ-51% בסקר ינואר 2025 ל-58% בסקר הנוכחי (תרשים 22).

תרשים 22. ציפיות לשינוי בהכנסה ברוטו של משק הבית בינואר-מרץ 2026 בהשוואה לתקופה המקבילה לפני המלחמה (ינואר-מרץ 2023), לפי קבוצות אוכלוסייה

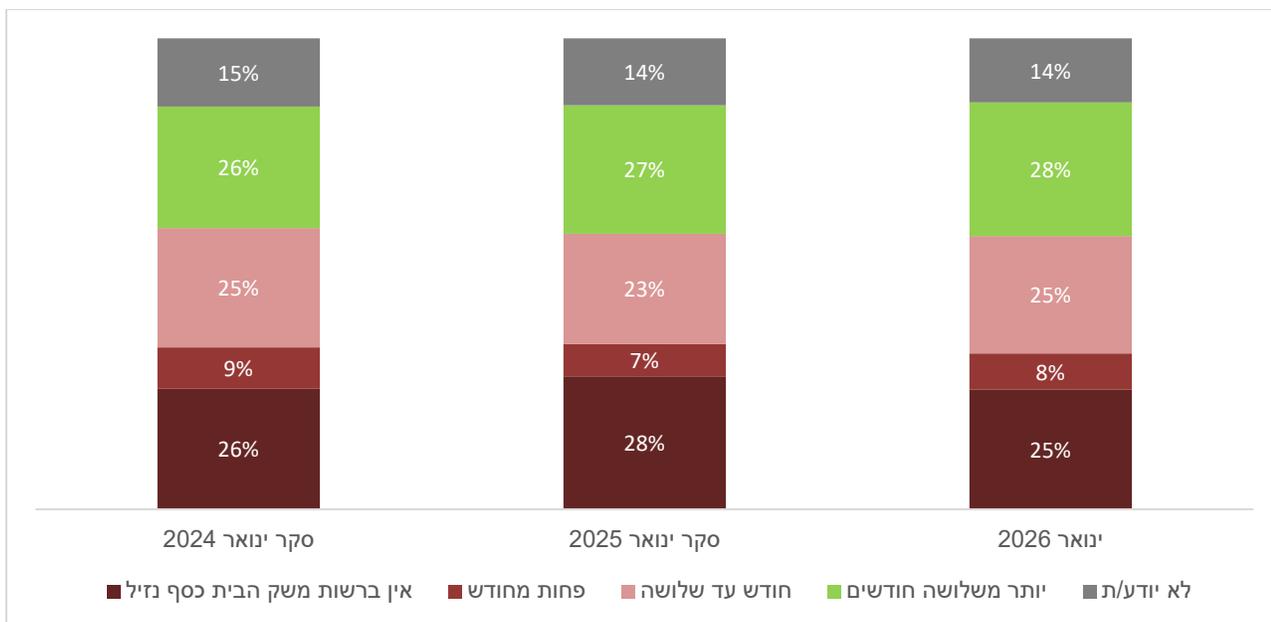

4. נזילות כספית של משקי הבית

כשנתיים ושלושה חודשים מפרוץ המלחמה כ-53% מהמשיבים מעריכים שהכסף הנזיל של משק הבית שלהם יספיק ליותר מחודש; מהם, כ-28% שמעריכים כי הכסף הנזיל שברשות משק הבית שלהם יספיק ליותר משלושה חודשים, ו-25% נוספים מעריכים שיספיק לחודש עד שלושה חודשים. עם זאת, יש לשים לב שכרבע מהמשיבים לסקר מעריכים כי למשק הבית שלהם אין כלל כסף נזיל, וכ-8% נוספים מעריכים כי הכסף שברשות משק הבית שלהם יספיק לפחות מחודש (תרשים 23).

הערכת העובדים בדבר משך הזמן שבו הכסף הנזיל של משקי הבית שלהם יספיק נותרה יציבה למדי לאורך כל התקופה, מפרוץ המלחמה, ללא הבדלים מובהקים בין המדווח בסקרי ינואר 2024 וינואר 2025 לסקר זה, שנערך כאמור בינואר 2026. השוואה בין רמות הנזילות בקרב משקי בית של משיבים שכירים לאלו של משיבים ממשקי בית עצמאיים לא העלתה הבדלים משמעותיים.

תרשים 23. משך הזמן שהכסף הנזיל צפוי להספיק למשק הבית, השוואה לסקרים קודמים

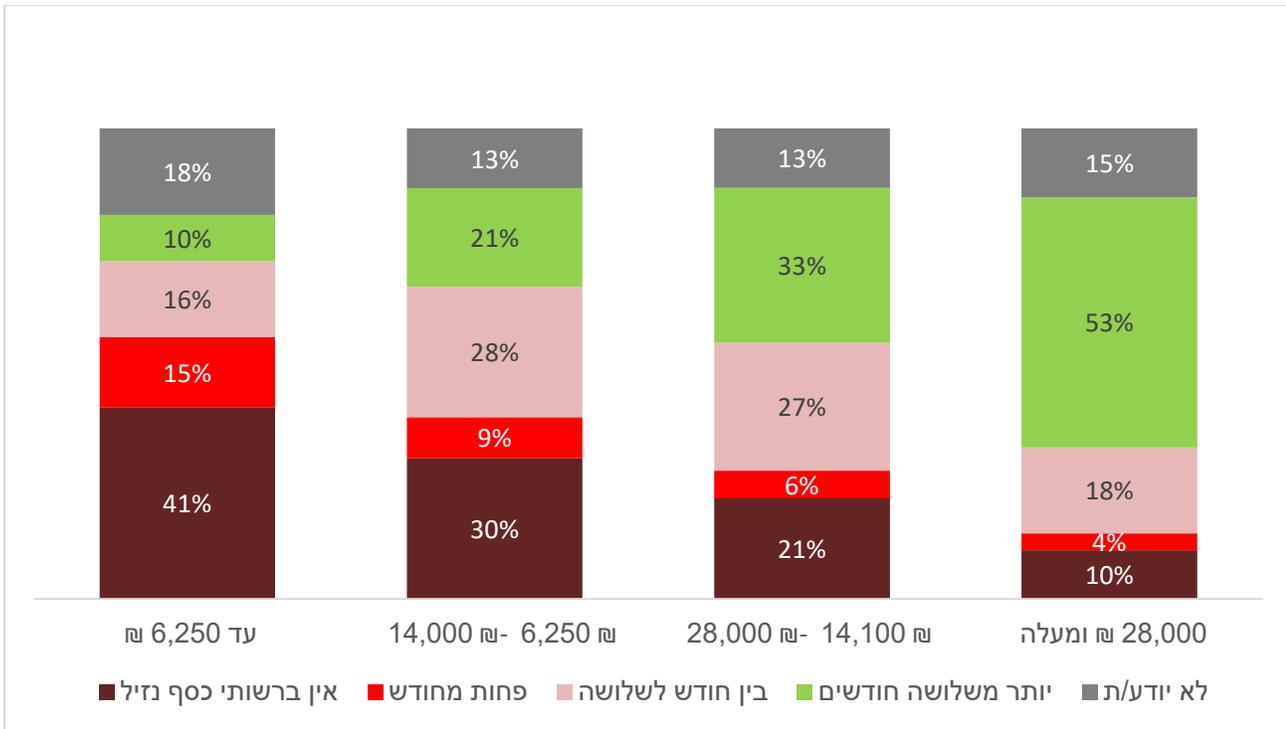

מצב יציב זה של נזילות בממוצע המדגם יכול לרמוז שמסלולי המענקים והתמיכות שהמדינה העניקה למשקי הבית סייעו לאוכלוסיות שנפגעו להתמודד עם הפגיעה והשלכותיה על הנזילות של משק הבית. אולם, בחינת רמת הנזילות לפי רמות הכנסה מציגה קשר ברור בין מצב נזילות טוב לבין רמות הכנסה גבוהות, כפי שהיו לפני תחילת המלחמה.

בקרב בעלי ההכנסה הנמוכה ביותר, עד 6,250 ש"ח, שיעור גבוה מדווח על מצוקת נזילות – ל-41% אין כלל כסף נזיל, ועוד כ-15% מדווחים שהכסף הנזיל של משק הבית שלהם יספיק לפחות מחודש. רק 10% מבעלי ההכנסה הנמוכה מדווחים כי יש ברשותם כסף נזיל ליותר משלושה חודשים (תרשים 24).

עם העלייה ברמת ההכנסה נרשמת ירידה עקבית בשיעור המדווחים על נזילות נמוכה. כך, בקרב בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר, מעל 28,000 ש"ח, רק 10% מדווחים כי אין ברשותם כסף נזיל, בעוד ש-53% מציינים כי יש ברשותם כסף נזיל שיספיק ליותר משלושה חודשי (תרשים 24).

תרשים 24. משך הזמן שהכסף הנזיל צפוי להספיק למשק הבית, לפי קבוצות הכנסה

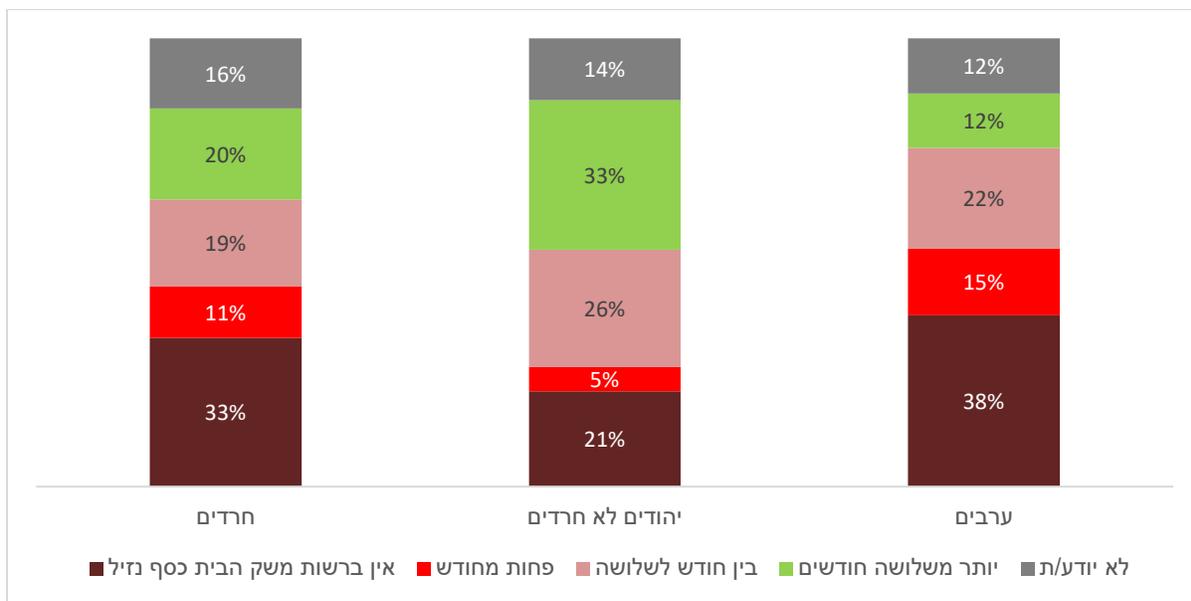
כמו כן, נמצא כי שיעורים גבוהים במיוחד בקרב הערבים (38%) והחרדים (33%) מדווחים כי אין למשק הבית שלהם כלל כסף נזיל, לעומת 21% בלבד בקרב היהודים הלא-חרדים. נוסף על כך, שיעור גבוה יחסית מקרב המשיבים הערבים (15%) והחרדים (11%) העריכו כי הכסף הנזיל שלהם צפוי להספיק לפחות מחודש, לעומת 5% בלבד בקרב היהודים שאינם חרדים (תרשים 25). **נתונים אלו מציגים תמונה מדאיגה במיוחד באשר למצב הנזילות של משקי הבית בקרב האוכלוסייה הערבית והחרדית העובדת.**

הסקר הנוכחי מציג שיפור מסוים במצב החרדים לעומת לסקר ינואר 2025 – נרשמה ירידה בשיעור המדווחים החרדים כי אין ברשותם כסף נזיל, מ-45% בסקר ינואר 2025, ל-33% בסקר הנוכחי. גם בקרב היהודים הלא-חרדים נרשם שיפור מזערי. שיעור המדווחים כי אין ברשותם כסף נזיל ירד מ-23% בסקר ינואר 2025 ל-21% בסקר הנוכחי. נוסף על כך, שיעור המדווחים כי יש ברשותם כסף נזיל המספיק לפחות מחודש ירד מ-8% בינואר 2025 ל-5% בינואר 2026.

לעומת החרדים, בקרב האוכלוסייה הערבית נרשמה החמרה בשיעור הסבורים כי כספם יספיק לפחות מחודש אחד בלבד: שיעור זה עלה מ-5% בסקר ינואר 2025 ל-15% בסקר הנוכחי. עם זאת, חשוב לציין כי חלה ירידה משמעותית בשיעור המשיבים שצינו כי אינם יודעים להשיב על שאלה זו, מ-29% בסקר ינואר 2025 ל-12% בסקר הנוכחי. לנוכח שינוי זה, לא ניתן להסיק מסקנה חד-משמעית על מגמת השינוי במצב הנזילות מאז סקר ינואר 2025 בקרב האוכלוסייה הערבית (תרשים 25).

כתמונת מראה, שיעור המעריכים כי הכסף הנזיל שברשות משקי הבית שלהם יספיק ליותר משלושה חודשים גבוה יחסית (33%) בקרב המשיבים היהודים הלא-חרדים, לעומת 20% בקרב החרדים, ושיעור נמוך ביותר, 12% בלבד, בקרב הערבים.

תרשים 25. משך הזמן שהכסף הנזיל צפוי להספיק למשק הבית, לפי קבוצות אוכלוסייה

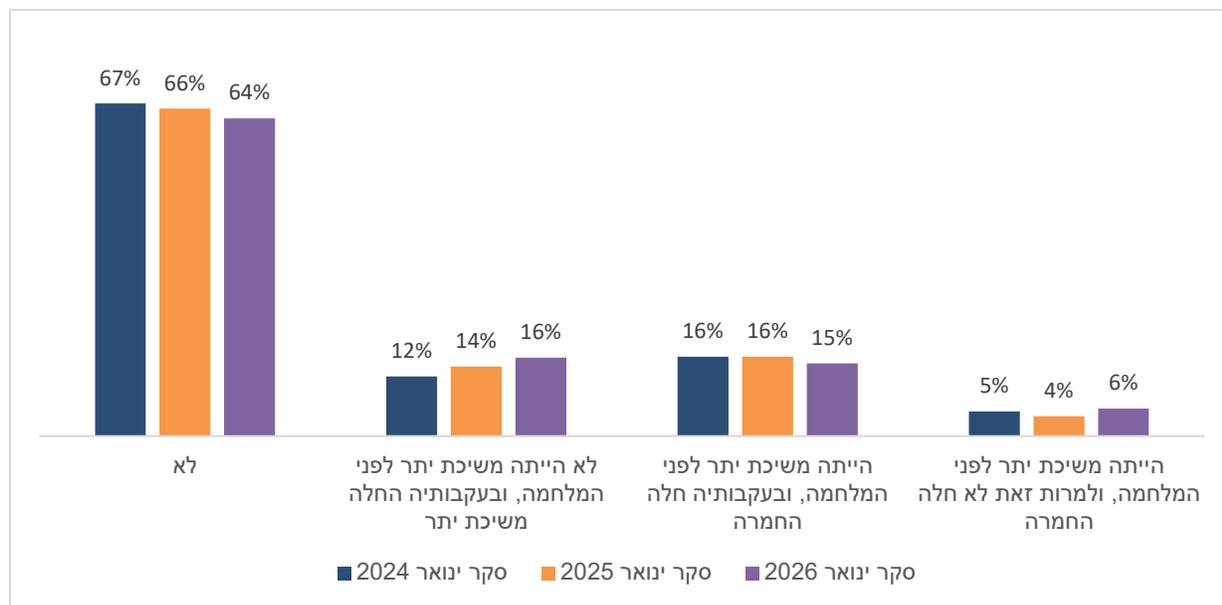

5. משיכת יתר של משקי הבית

כמו בסקרים הקודמים, קרוב לשני שלישים מהמשיבים (64%) ציינו שלא הגיעו למשיכת יתר בעקבות המלחמה, ו-6% נוספים היו במשיכת יתר עוד לפני המלחמה, אך לא הגדילו אותה בעקבותיה (תרשים 26).

לעומתם, כ-31% מהמשיבים הגיעו למשיכת יתר או העמיקו אותה בעקבות המלחמה, מהם 15% שהגדילו את משיכת יתר הקיימת ו-16% נוספים שהגיעו למשיכת יתר בעקבות המלחמה. השפעת המלחמה על מצב משיכת יתר של משקי הבית נותרה יציבה מאז סקר ינואר 2024. יציבות הדיווחים של משקי הבית בדבר ההגעה למשיכת יתר היא מעודדת וחשובה, שכן היא מעידה שאין הידרדרות בהיבט הזה (תרשים 26). ממצא זה מתיישב עם היציבות במצב הנזילות של כלל משקי הבית בממוצע המדגם.

תרשים 26. השפעת המלחמה על כניסה למשיכת יתר, השוואה לסקרים קודמים

עם זאת, הסקר מציג פערים גדולים בין קבוצות אוכלוסייה בכל הקשור למצב משיכת היתר: כ-55% מהערבים העובדים הגיעו למשיכת יתר או העמיקו אותה בשל המלחמה, לעומת 25% בלבד מהיהודים הלא-חרדים וכ-20% מהחרדים. יתרה מזו, 28% מהערבים דיווחו כי היו במשיכת יתר עוד לפני המלחמה והגדילו אותה בעקבותיה, יותר מכפול בהשוואה ליהודים לא-חרדים (12%). רק כמחצית מהערבים אינם נמצאים במצב של משיכת יתר, לעומת כ-70% מהיהודים. נתונים אלו מחזקים את ההערכה הרווחת שמצבה הפיננסי של האוכלוסייה הערבית העובדת קשה בהשוואה לאוכלוסייה היהודית ומתיישבים עם מצב הנזילות הקשה של אוכלוסייה זו (תרשים 27).

ראוי לציין שיש לא מעט מחקרים הקושרים בין מצב פיננסי מעורער לאלימות. לפיכך אין לשלול את הקשר שבין התגברות האלימות בחברה הערבית לבין הקשיים הכלכליים שאוכלוסייה זו מתמודדת עימם. בעבור קרוב למחצית מהאוכלוסייה הערבית העובדת מצב זה אף החמיר מאז המלחמה.⁶

הסקר הנוכחי מציג את מצבם החמור של משקי הבית הערביים, שאף מחמיר במדדים מסוימים. שיעור הערבים שהגיעו למשיכת יתר או העמיקו אותה בעקבות המלחמה עלה במעט בהשוואה לסקרים הקודמים – מ-52% בסקר ינואר 2025 לכ-55% בסקר הנוכחי.

⁶ ראו למשל, אגף הכלכלן הראשי (2024). *ההשלכות של פיטורים בישראל על פשיעה, תוצאות חינוכיות של ילדי מפורטים והשלכות מדיניות*. משרד האוצר; Santaularia, J., Klemme, H., Rinaldi, J., Lu, Y., & Lanier, P. (2022). Economic hardship and violence: A comparison of county-level economic measures in the prediction of violence-related injury. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(13–14), NP11647–NP11670; Ustin, A. (2022, February 8). *The link between gun violence and economic hardship in Black communities*. Center for Economic and Policy Research

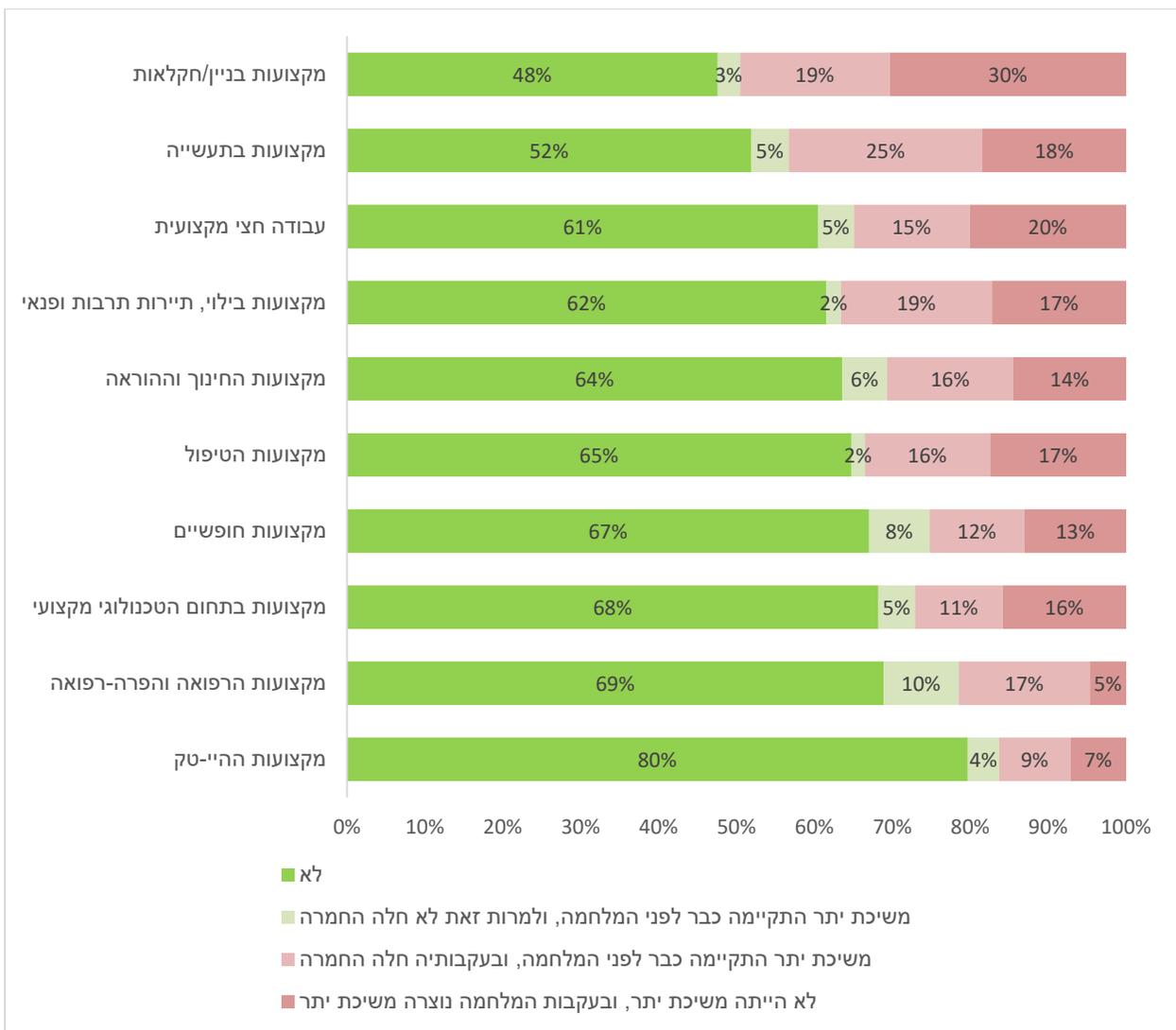
תרשים 27. השפעת המלחמה על הגעה למשיכת יתר, לפי קבוצות אוכלוסייה

עוד עולה מהסקר כי בניתוח לפי תחומי עיסוק נמצאו פערים ניכרים בדבר שיעור העובדים שדיווחו שהיו במשיכת יתר עוד לפני המלחמה והעמיקו אותו בעקבותיה. כחמישית מהעובדים (19%-25%) בתחומי הבניין והחקלאות, במקצועות התעשייה, וכן בתחומי הבילוי ותרבות ופנאי דיווחו כי היו במשיכת יתר עוד טרם המלחמה והעמיקו אותה בעקבותיה, לעומת 9% בלבד במקצועות ההיי-טק (תרשים 28).

בהשוואה לסקר ינואר 2025 נרשמה החמרה במצבם של עובדים בענפי החקלאות והבניין: שיעור המדווחים כי הגיעו למשיכת יתר או העמיקו אותה בעקבות המלחמה עלה מ-39% בינואר 2025 (16% נכנסו למשיכת יתר ו-23% העמיקו אותה) ל-49% בסקר הנוכחי (30% נכנסו ו-19% העמיקו). מגמה דומה נרשמה גם בענפי התעשייה, שם עלה שיעור המדווחים על הגעה למשיכת יתר או העמקה שלה מ-34% בינואר 2025 (13% נכנסו ו-21% העמיקו) ל-43% בסקר הנוכחי (18% נכנסו ו-25% העמיקו). מנגד, בענף ההיי-טק נרשם שיפור: שיעור המדווחים כי הגיעו למשיכת יתר או העמיקו אותה ירד מ-23% בינואר 2025 ל-16% בסקר הנוכחי (תרשים 28).

תרשים 28. השפעת המלחמה על הגעה למשיכת יתר, לפי תחומי עיסוק

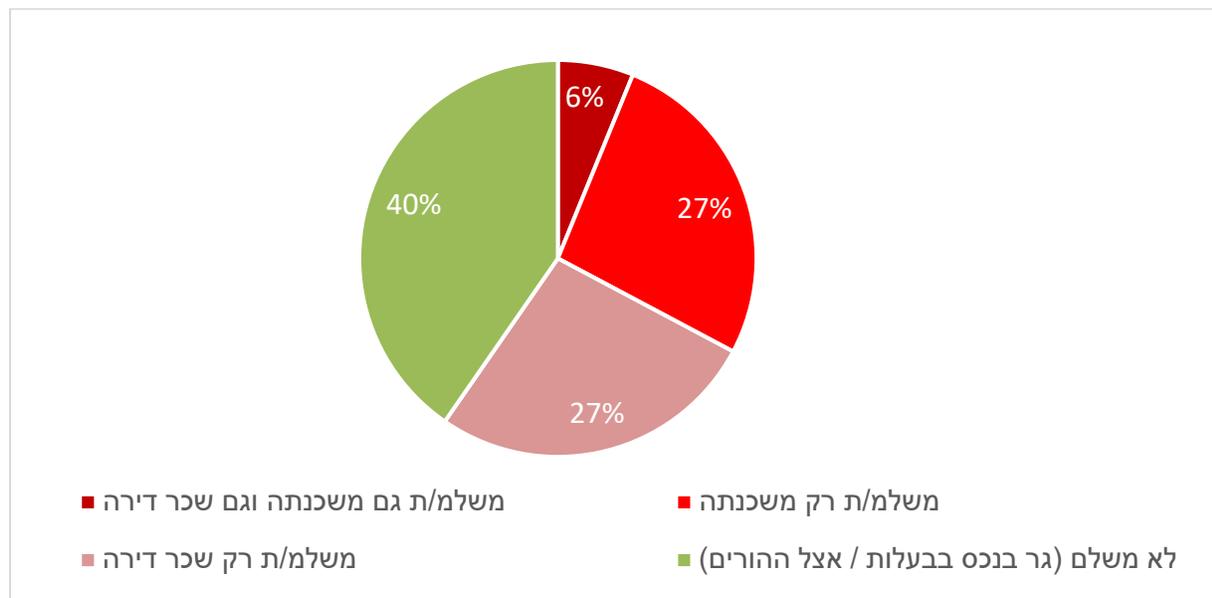

בעוד שבקרב משקי בית שאין בהם ילדים, או ילדים קטנים (בגילי 0-3), רק כ-25% דיווחו כי הגיעו למשיכת יתר בגלל המלחמה או הגדילו את הקיימת, בקרב משקי בית שיש בהם ילדים בגילי 3-12 – 39% דיווחו כך. ממצאים אלו משקפים את העומס הכלכלי הגבוה שמשקי בית שיש בהם ילדים צעירים חווים בשל ההוצאות הכרוכות בגידול ילדים והפגיעות הכלכלית הגבוהה יותר של הורים לילדים צעירים.

6. תשלומים לדיוור

מרבית המשיבים לסקר (60%) מדווחים כי הם משלמים על דיוור (שכר דירה, משכנתה או שניהם). מהם כ-27% משלמים רק משכנתה או רק שכר דירה, וכ-6% משלמים גם משכנתה וגם שכר דירה, מצב שיכול להצביע על תקופות מעבר או על נכסים נוספים בבעלות. 40% אינם משלמים כלל על דיוור (תרשים 29). ממצאים אלו נשארים יציבים יחסית בין סקר לסקר.

תרשים 29. התפלגות הסדרי התשלום עבור מקום המגורים הנוכחי

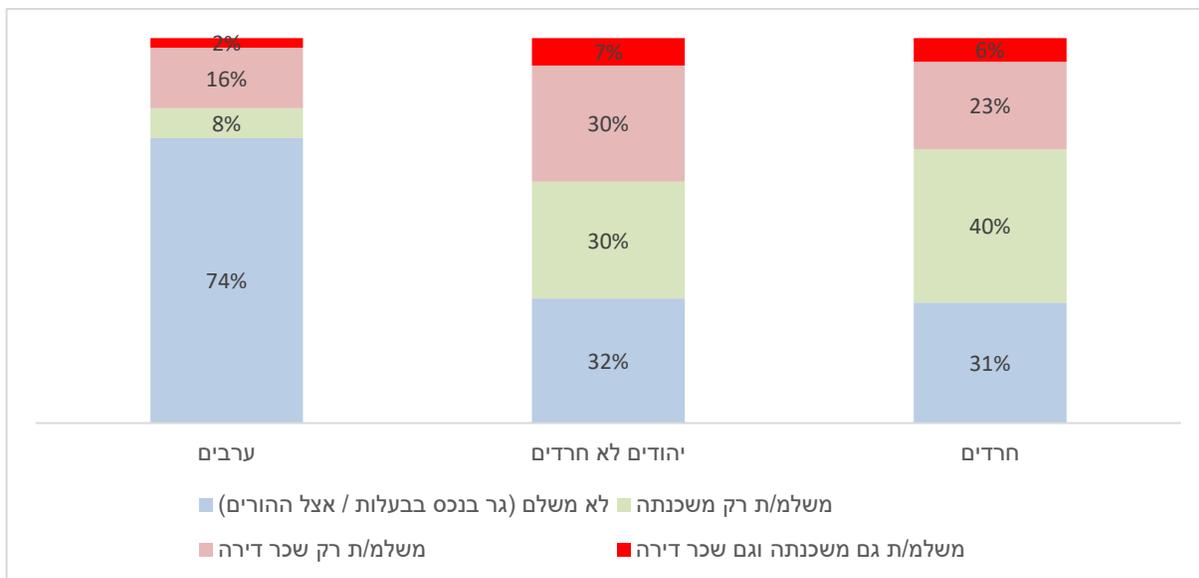

בדומה לסקר ינואר 2025, נמצא כי שיעור גבוה מהערבים העובדים אינם משלמים כלל על דיוור (74%), כלומר גרים בדירה בבעלותם או אצל בן משפחה. במילים אחרות, רק 26% מהערבים דיווחו כי הם משלמים שכר דירה או משכנתה.

אצל החרדים התמונה הפוכה: רק 31% אינם משלמים כלל על דיוור (כלומר, גרים בדירה בבעלותם או אצל בן משפחה), ורובם, 69%, משלמים על דיוור. רוב משלמי הדיוור בקרב החרדים משלמים משכנתה (40% מהמשיבים), 23% משלמים רק על שכר דירה, ושיעור לא מבוטל (6%) משלמים גם משכנתה וגם שכר דירה. מהסקר עולה כי שיעור משלמי משכנתה בקרב החרדים (40%) גבוה אף בהשוואה לאוכלוסייה היהודית הלא-חרדית, שבה שיעור נוטלי המשכנתאות הוא 30%. שיעור נוטלי המשכנתאות הערבים נמוך יחסית (8%).

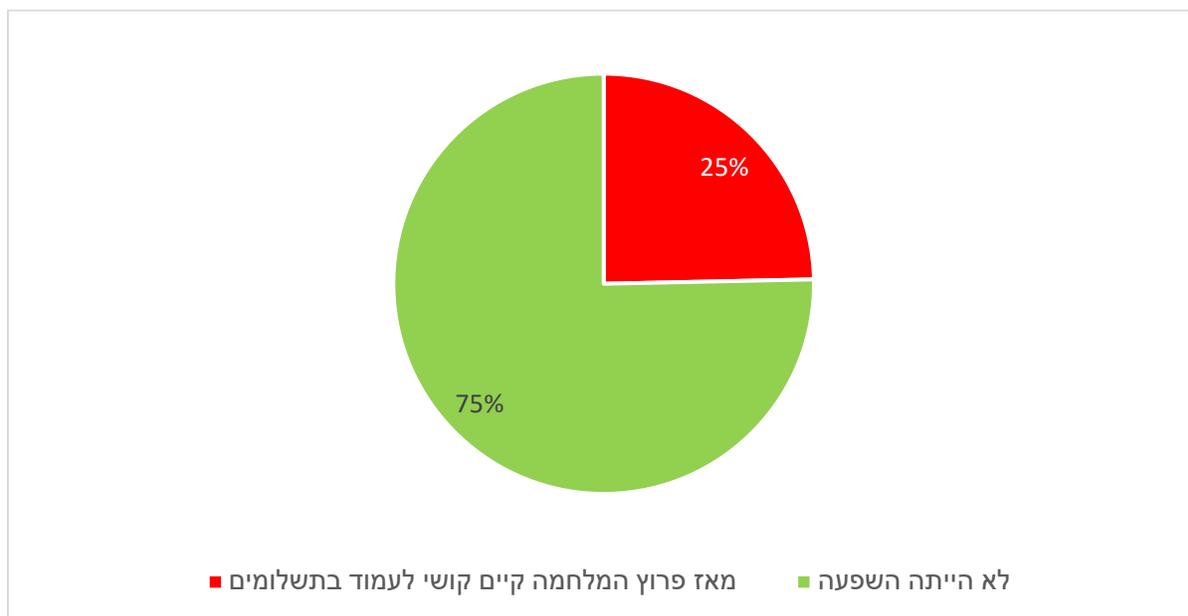
שיעור נוטלי המשכנתאות בקרב היהודים שאינם חרדים זהה לשיעור משלמי שכר הדירה בקרבם, בעוד בקרב החרדים שיעורם כמעט כפול ממשלמי שכר דירה. מציאות הפוכה מדווחת בקרב הערבים: שיעור משלמי שכר הדירה כפול ממשלמי המשכנתה (תרשים 30).

תרשים 30. התפלגות הסדרי התשלום עבור מקום המגורים הנוכחי, לפי קבוצות אוכלוסייה

מרבית המשיבים לסקר (75%) לא דיווחו על קושי ביכולת לעמוד בתשלומי הדיור (משכנתה או שכר דירה). לעומת זאת, שיעור לא מבוטל מהמשיבים, 25%, דיווחו כי מאז המלחמה הם מתקשים לעמוד בתשלומי המשכנתה. ממצאים אלו מצביעים על ירידה מתונה באחוז הפרטים שמתקשים לעמוד בתשלומים אלו, מ-31% בסקר ינואר 2024 ל-27% בסקר ינואר 2025 ועד 25% בסקר הנוכחי (תרשים 31).

תרשים 31. השפעת המלחמה על היכולת לעמוד בתשלומי משכנתה או שכר דירה (מבין מי שמשלמים על דיור)

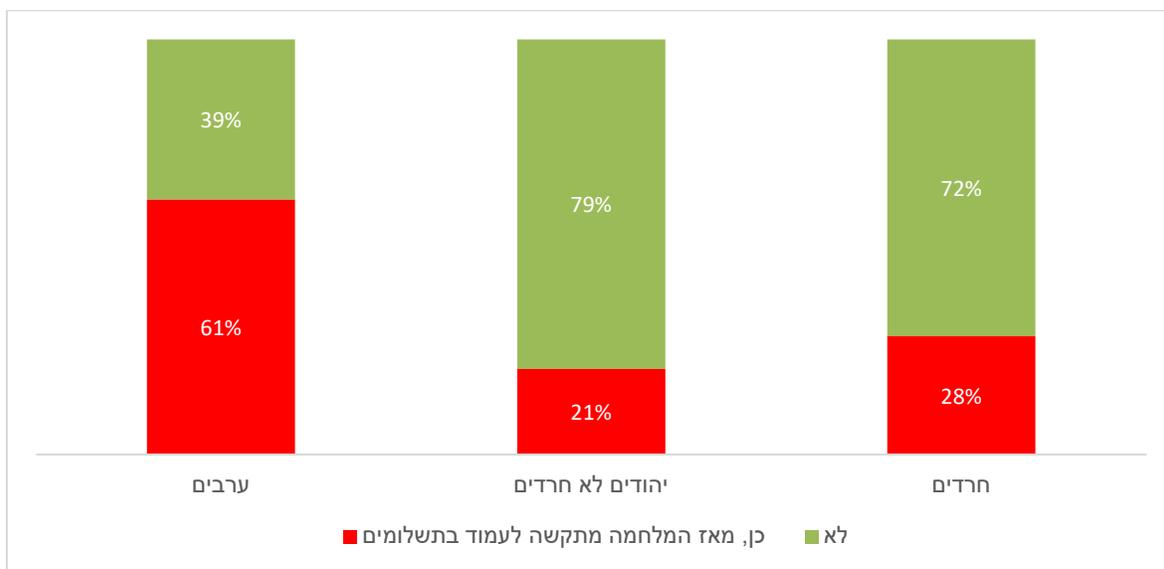

בקרב הערבים התמונה הפוכה – מרבית המשיבים (61%) מדווחים על קושי לעמוד בתשלומי הדיוור (שכר דירה או גם משכנתה), לעומת 28% בקרב החרדים ו-21% בקרב היהודים שאינם חרדים (תרשים 32).⁷

מגמת השינוי במצבם של היהודים מצביעה על שיפור עקבי לאורך התקופה הנבחנת. בקרב היהודים הלא-חרדים, שיעור המדווחים על קושי בתשלומי הדיוור ירד מ-28% בינואר 2024 ל-23% בינואר 2025 והמשיך לרדת ל-21% בסקר הנוכחי. מגמה דומה נרשמה גם בקרב החרדים – מ-37% בינואר 2024 ל-31% בינואר 2025 ול-28% בסקר הנוכחי. נתונים אלו מצביעים על התאוששות הדרגתית ביכולת ההתמודדות עם הוצאות הדיוור בשתי הקבוצות, ועל צמצום הפערים ביניהן במידה מסוימת לאורך הזמן.

לעומת זאת, בקרב האוכלוסייה הערבית נרשמת מגמה הפוכה. שיעור המדווחים על קושי בתשלומי הדיוור עמד על 52% בינואר 2024, עלה ל-58% בינואר 2025 והגיע ל-61% בסקר הנוכחי. כלומר, בעוד שבקרב היהודים ניכרת הקלה הדרגתית, בקרב הערבים מתעצמת תחושת הקושי. הפער בין יהודים לא-חרדים לערבים שעמד על 24 נקודות אחוז בינואר 2024, התרחב ל-40 נקודות אחוז בסקר הנוכחי. ממצא זה מצביע על העמקה של אי-השוויון הכלכלי ועל שונות גוברת ביכולת הקבוצות להתמודד עם עלויות הדיוור לאורך זמן.

תרשים 32. השפעת המלחמה על היכולת לעמוד בתשלומי משכנתה או שכר דירה (מבין אלו המשלמים על דיוור), לפי קבוצות אוכלוסייה

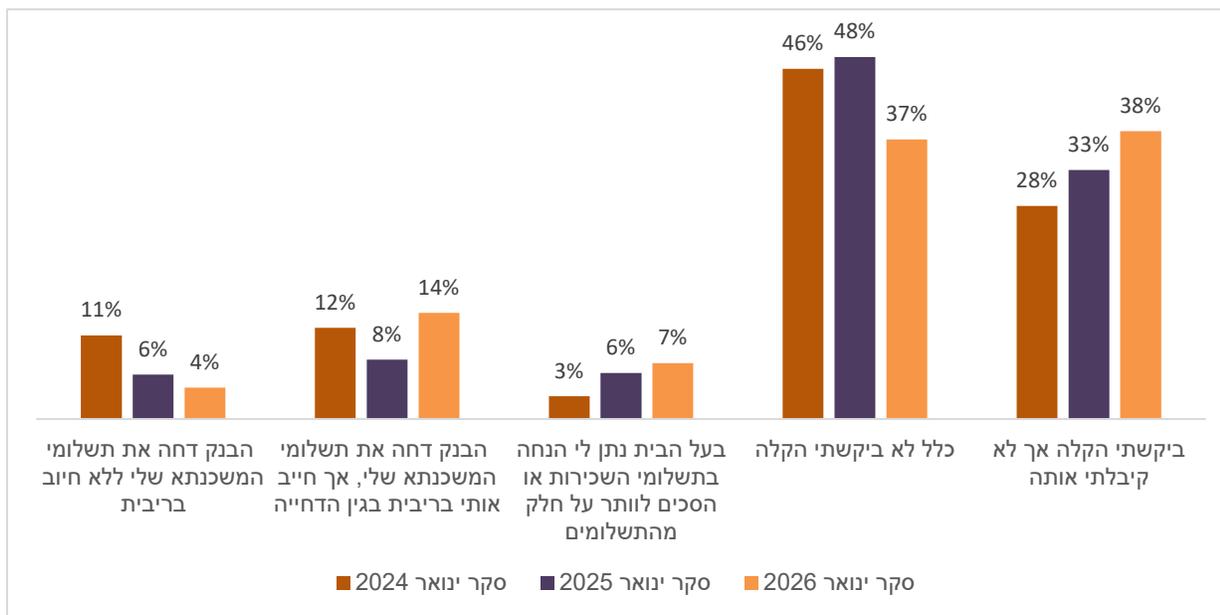
מרבית מהמשיבים שציינו כי התקשו לשלם על שכר דירה ביקשו הקלה בתשלומי הדיוור (שכר דירה או משכנתה). שיעורם בסקר הנוכחי הוא הגבוה ביותר: 63% בסקר הנוכחי (ינואר 2026), לעומת 52% בסקר ינואר 2025 ו-54% בסקר ינואר 2024. מנגד, מתוך מי שמתקשים לשלם על שכר דירה רק 37% לא ביקשו הקלה בתשלומי הדיוור.

⁷ נזכיר כי מרבית הערבים שהשתתפו בסקר (74%) אינם משלמים שכר דירה, ולכן יש להיזהר בפרשנות הנתון. כמו כן, אנו ממליצים להעמיק את הניתוח של קבוצת הערבים הנושאת בעלות זו.

רוב מבקשי ההקלה בתשלומי הדיור נענו בשלילה (תרשים 33). יתרה מזו, שיעור המסורבים לקבל הקלה עלה בהדרגה: מ-28% בסקר ינואר 2024, ל-33% בינואר 2025, ועד 38% בסקר ינואר 2026.

לעומתם, רבע ממבקשי ההקלות בתשלומי הדיור נענו בחיוב: 18% קיבלו מהבנקים הקלה בתשלומי הדיור ו-7% קיבלו מבעל הדירה הקלה בתשלומי שכר הדירה.

תרשים 33. התפלגות ההקלות שניתנו בתשלומי הדיור (מתוך מי שדיווחו על קושי בעמידה בתשלומים), השוואה לסקרים קודמים

סיכום

ממצאי הסקר מצביעים כי בחלוף שנתיים ושלושה חודשים מתחילת מלחמת 7 באוקטובר הפגיעה הכלכלית ממשיכה להשפיע על כלל האוכלוסייה, אך בעוצמות שונות. בעוד שבקרב האוכלוסייה היהודית ניכרת יציבות יחסית במצב הכלכלי, ואף שיפור מזערי בכמה מדדים, הסקר הנוכחי מצביע על פגיעה עמוקה ומתמשכת באוכלוסייה הערבית, בעצמאים, בצעירים בקבוצת הגיל 20–24 ובמשקי בית שהכנסתם הייתה נמוכה ערב פרוץ המלחמה.

על רקע ממצאים אלו, הסקר הוא קריאה למקבלי ההחלטות לפעול ליצירתם ולחיזוקם של מנגנוני תמיכה כלכליים ממוקדים ומתמשכים, בדגש על האוכלוסייה הערבית, על צעירים ועל משקי בית בעלי הכנסה נמוכה מהשכר הממוצע. מדיניות זו נדרשת לשם ייצוב מצבם הכלכלי של משקי הבית הפגיעים ביותר, מניעת העמקה נוספת של פערים חברתיים, והנחת תשתית להתאוששות כלכלית רחבה וארוכת טווח.